

RAPORT DE MONITORIZARE

a evaluării externe a integrității etice și financiare a
judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al
Curții Supreme de Justiție (Vetting)

CUPRINS

SUMAR EXECUTIV	4
REPERE METODOLOGICE	7
I. CADRUL LEGAL	9
II. COMISIA VETTING	12
<i>II.1 Constituirea Comisiei vetting</i>	<i>12</i>
<i>II.2 Profilul membrilor Comisiei și independența Comisiei vetting</i>	<i>13</i>
<i>II.3 Competențele Comisiei vetting</i>	<i>18</i>
<i>II.4 Secretariatul Comisiei vetting</i>	<i>19</i>
III. PROCEDURA ȘI INSTRUMENTELE DE EVALUARE A CANDIDAȚILOR LA FUNCȚIA DE JUDECĂTOR AL CSJ	23
<i>III.1 Criteriile de evaluare</i>	<i>23</i>
<i>III.2 Inițierea procedurii de evaluare a judecătorilor CSJ</i>	<i>24</i>
<i>III.3 Evaluarea judecătorilor de către Comisia vetting</i>	<i>25</i>
<i>III.4 Examinarea rezultatelor evaluării de către Consiliul Superior al Magistraturii</i>	<i>26</i>
<i>III.5 Contestarea hotărârii CSM și reluarea procedurii de evaluare</i>	<i>26</i>
IV. CONSTATĂRILE MONITORIZĂRII VETTING-ULUI	27
<i>IV.1 Evaluarea de către Comisia vetting</i>	<i>28</i>
<i>IV.1.1 Pre-audierea</i>	<i>28</i>
<i>IV.1.2 Audierea</i>	<i>29</i>
<i>IV.1.3 Post-audiere</i>	<i>39</i>
<i>IV.2. Examinarea rezultatelor evaluării de către CSM</i>	<i>40</i>
<i>IV.2.1 Anunțarea ședinței CSM, informații generale despre ședință</i>	<i>40</i>
<i>IV.2.2 Ședința propriu-zisă</i>	<i>41</i>
<i>IV.2.3 Deliberarea și votarea, hotărârea CSM</i>	<i>42</i>
<i>IV.2.4 Contestații și decizia CSJ</i>	<i>43</i>
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	45

ACRONIME

BCS	Blocul Comuniștilor și Socialiștilor
Comisia vetting	Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție
CSJ	Curtea Supremă de Justiție
CNA	Centrul Național Anticorupție
HP	Hotărârea Parlamentului
Legea 26/2022	Legea nr.26 din 10.03.2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor
Legea 65/2023	Legea nr.65 din 30.03.2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție
Legea 180/2023	Legea nr.180 din 07.07.2023 pentru interpretarea unor prevederi din Legea nr.26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și Legea nr.65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.
Legea 252/2023	Legea nr.252 din 17.08.2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative
MO	Monitorul Oficial
PA	Procuratura Anticorupție
PAS	Partidul Acțiune și Solidaritate
Regulamentul Comisiei vetting	Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei independente de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție

SUMAR EXECUTIV

Prezentul Raport este elaborat de Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC) și constituie o generalizare a rezultatelor monitorizării procesului de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Monitorizarea evaluării candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție s-a realizat în baza Metodologiei de monitorizare a ședințelor și deciziilor privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, elaborată de CAPC. CAPC nu a avut acces la documentele prezentate de candidați și probele administrate de Comisia vetting. Constatările și concluziile din acest Raport au fost emise din perspectiva unui terț observator de bună credință, în rezultatul vizualizării audierilor candidaților, organizate de Comisia vetting, analizei rapoartelor Comisiei și a hotărârilor CSM.

Raportul include patru capitole, care oferă informații cu privire la cadrul legal privind activitatea Comisiei vetting; consituirea, componența și atribuțiile Comisiei vetting, inclusiv a Secretariatului acesteia; și procedura de evaluare a candidaților la funcția de judecător al CSJ. Într-un capitol aparte au fost rînduite constatările monitorizării activității Comisiei vetting de verificare a candidaților la funcția de judecător al CSJ și rezultatele activității CSM de examinare a rezultatelor evaluării Comisiei vetting. La final, raportul oferă concluzii și recomandări pentru îmbunătățirea procesului de vetting, avînd ca scop creșterea transparenței, asigurarea imparțialității și consolidarea încrederii publicului în justiție.

Eșantionul total de monitorizare l-a constituit 36 de candidați, care au fost incluși de CSM în lista candidaților pentru funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție în perioada *iunie 2023 - 01 octombrie 2024*, dintre care: 5 judecători ai Curții Supreme de Justiție în funcție; 9 judecători; 6 procurori; 13 avocați; 1 membru al Consiliului Superior al Procurorilor; și 2 reprezentanți ai societății civile/director, școala doctorală.

Monitorizarea activității de evaluare a candidaților pentru funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție a permis degajarea următoarelor constatări și concluzii de bază:

Cît privește Comisia vetting

- 2 membri ai Comisiei vetting (Lavly PERLING și Scott BALES), propuși din partea partenerilor de dezvoltare, la data numirii, nu îndeplineau **condiția de a nu fi parte dintr-un partid politic în ultimii 3 ani**. Alți 2 membri ai Comisiei vetting (Iurie GAȚCAN și Lilian ENCIU) la data numirii, nu întruneau cerința prevăzută de art.7 din Legea 65/2023 privind **experiența de cel puțin 10 ani** în domeniul dreptului. În sfîrșit, un membru al Comisiei vetting (Iurie GAȚCAN) nu îndeplinește cerința pentru membrii Comisiei vetting privind **reputația ireproșabilă**. Totodată, numirea a 3 membri ai Comisiei vetting (Lavly PERLING, Andrei BIVOL și Iurie GAȚCAN) contravine prevederilor alin.1 art.5 din Legea 65/2023, care se referă la **independența Comisiei de evaluare față de fracțiunile parlamentare**, iar numirea altor 2 membri (Andrei BIVOL și Iurie GAȚCAN) a Comisiei vetting contravine **scopului** Legii 65/2023, enunțat în preambul: **asigurarea integrității judecătorilor Curții Supreme de Justiție și sporirea încrederii societății în activitatea acesteia și în sistemul justiției**.
- Comisia de evaluare dispune de un Secretariat, care este o structură fără personalitate juridică și se subordonează exclusiv acesteia. Contractarea angajaților secretariatului se efectuează de către Centrul pentru cooperare juridică internațională (CILC), care angajează și analiști juridici pentru CSM.

Responsabilitățile de serviciu, setate pentru analiștii juridici CSM, în coraborare cu faptul că aceștia au unul și același angajator ca și personalul Secretariatului Comisiei vetting, creează un "lanț decizional unic", care este contrar calității de organ de autoadministrare judecătorească a CSM și independenței acestuia.

- Site-ul Comisiei vetting <https://www.vettingmd.eu> nu conține informații privitor la personalul Secretariatului Comisiei vetting și a șefului Secretariatului. Aceasta afectează **dreptul candidaților evaluați de a recuza** membrii Secretariatului, care nu poate fi realizat, decât dacă subiecții evaluării cunosc identitatea membrilor Secretariatului.

Cît privește rezultatele monitorizării vetting-ului

- Din numărul total de 36 de candidați, care au fost incluși de CSM în lista candidaților pentru funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție: 3 candidați au trecut procedura pre-vettingului (2 procurori și 1 avocat); 4 candidați s-au restras (3 avocați și 1 director, școala doctorală), 2 judecători CSJ în funcție au demisionat; privitor la 13 candidați Comisia vetting a aprobat 13 rapoarte de promovare și 10 rapoarte de nepromovare. CSM a respins raportul Comisiei vetting și a dispus reluarea procedurii de evaluare doar într-un singur caz. Privitor la 4 candidați, la data elaborării prezentului Raport, procedura de vetting nu era finalizată.
- Audierile tuturor candidaților s-au desfășurat în ședințe publice, cu înregistrarea video și audio a ședinței. Înainte de desfășurarea audierii, **Comisia de evaluare, nu întotdeauna a comunicat** tuturor candidaților, care urmau să fie audiați, **dubiile sale** în privința acestora. Majoritatea audierilor (17) s-au desfășurat în formatul complet a membrilor Comisiei vetting (6 membri). Au fost formulate, cel puțin, 18 cereri de recuzare, toate de unul și același candidat și toate au fost respinse. În toate ședințele de audiere monitorizate a fost respectată etapa deschiderii în procesul de audierii, a fost asigurată traducerea și nu a fost aplicat vreun avertisment sau exclusă vreo persoană pentru nerespectarea ordinii. În niciuna din ședințe nu a fost anunțat membrul-raportor. Membrii Comisiei vetting au avut o atitudine neutră față de toți candidații audiați.
- Cît privește votul în cadrul Comisiei vetting, constatăm că a existat un număr important de cazuri (9) în care Comisia a aprobat raportul cu majoritatea voturilor. Această situație combinată cu obligativitatea oferirii unei declarații scrise/opinii separate ridică anumite riscuri privind **lipsa transparenței procesului decizional; îngrădirea dreptului la apărare și la o evaluare echitabilă; crearea unor precedente confuze; creșterea riscului de eroare; percepția de evaluare inechitabilă a candidaților la funcția de judecător al CSJ**, care afectează încrederea publicului în viitorii judecători.
- Din numărul total de 23 de rapoarte de evaluare a Comisiei vetting, în **4 rapoarte** au existat **opinii separate**, care abordează 2 aspecte importante pentru credibilitatea activității de evaluare a Comisiei: aplicarea indicatorului cheltuielilor medii ale gospodăriei, fără a lua în considerare veniturile, prezumînd că acestea sînt, în mod necesar, mai mari decît cele declarate; aprecierea caracterului arbitrar a hotărîrilor judecătorești, contrare normelor imperative ale legii sau CEDO, adoptate sau la adoptarea cărora a participat candidatul.
- Toate ședințele CSM au fost publice și, în general, s-au desfășurat cu prezența fizică a candidaților și fără participarea reprezentantului Comisiei vetting. Majoritatea ședințelor de examinare a rapoartelor de evaluare au avut loc cu participarea tuturor membrilor CSM. Membrii CSM au avut un rol activ în examinarea rapoartelor de evaluare a candidaților. Întrebările au vizat aspecte financiare și etice. În majoritatea cazurilor, hotărârile CSM au fost adoptate și comunicate imediat. Toate hotărârile CSM au inclus numărul și data, fiind publicate în aceeași zi, pe pagina web a CSM cu respectarea exigențelor menite să asigure protecția datelor cu caracter personal. CSM a acceptat toate rapoartele Comisiei vetting, cu excepția unui singur candidat. 8 candidați (4 avocați, 3 judecători și 1 procuror) au contestat hotărârile CSM la CSJ.

Recomandările formulate la finalul raportului vizează îmbunătățirea cadrului normativ, a procedurilor și instrumentelor de activitate a Comisiei vetting; revizuirea componenței membrilor naționali ai Comisiei vetting, transparența informațiilor privitor la personalul Secretariatului Comisiei vetting și a șefului Secretariatului.

REPERE METODOLOGICE

Monitorizarea evaluării candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție s-a realizat în baza Metodologiei de monitorizare a ședințelor și deciziilor privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, elaborată de CAPC.

Scopul monitorizării este prezentarea informațiilor referitor la modul în care Comisia de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și-a realizat mandatul pentru care a fost instituită.

Pentru atingerea scopului monitorizării, s-a urmărit realizarea următoarelor obiective: prezentarea realizărilor și provocărilor Comisiei; prezentarea datelor cantitative cu privire la activitatea Comisiei; aprecierea modului în care membrii Comisiei și-au exercitat atribuțiile acordate prin Legea nr. 65/2023 și actele interne subordonate; evaluarea transparenței în activitatea și rezultatele Comisiei; evaluarea respectării procedurilor și principiilor de evaluare a judecătorilor/candidaților; evaluarea modului de verificare în cadrul procesului de evaluare a corespunderii judecătorului/candidatului criteriilor de integritate; identificarea cauzelor care pot duce la promovarea evaluării persoanelor nepotrivite; aprecierea gradului de motivare a rapoartelor Comisiei conform rigorilor impuse de normele legale; evaluarea modului de examinare de către Consiliul Superior al Magistraturii a rezultatelor evaluării; aprecierea gradului de motivare a hotărârilor CSM conform rigorilor impuse de normele legale; evaluarea modului de examinare de către Curtea Supremă de Justiție a contestațiilor depuse împotriva hotărârilor CSM; aprecierea gradului de motivare a deciziilor Curții Supreme de Justiție în privința contestațiilor; elaborarea recomandărilor privind îmbunătățirea activității de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Monitorizarea Comisiei vetting a fost guvernată de următoarele principii generale: utilizarea metodelor și indicatorilor care și-au demonstrat viabilitatea și consistența în timp pe plan internațional; utilizarea indicatorilor care se axează pe aspectele-cheie abordate în Legea nr.65/2023 și actele normative conexe acesteia; utilizarea surselor multiple de informare și ale metodelor de verificare a datelor colectate în scopul asigurării acurateței și credibilității; asigurarea unei monitorizări continue a impactului activității Comisiei de evaluare; asigurarea comparabilității indicatorilor în timp, oferind flexibilitate pentru soluționarea unor probleme specifice la diferite etape de activitate a Comisiei de evaluare.

Totodată, monitorii implicați efectiv în procesul de monitorizare s-au condus de principiile: respectării imparțialității și bunei credințe; neîmpiedicării activității Comisiei; asigurării exactității monitorizării și a profesionalismului la formularea concluziilor.

Pentru fiecare judecător/candidat supus evaluării, monitorii au completat o Fișă de monitorizare separată (Anexa 1), cu indicarea numelui și funcției judecătorului/candidatului evaluat. Monitorizarea s-a desfășurat în două etape, cu mai multe sub-etape: evaluarea de către Comisia de evaluare (pre-audierea, audierea, post-audierea) și examinarea rezultatelor evaluării de către Consiliul Superior al Magistraturii (pre-examinarea CSM, examinarea CSM, contestații și decizia CSJ).

Pentru evaluarea performanței activității de evaluare externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție au fost utilizați următorii indicatori de performanță:

Indicatori de rezultat care pot fi analizați prin intermediul informațiilor oficiale (numărul persoanelor audiate; numărul judecătorilor/candidaților care au promovat evaluarea, etc.), precum și prin intermediul fișelor de monitorizare completate ca urmare a monitorizării/asistării nemijlocite la ședințele Comisiei/CSM.

Indicatori de eficiență care pot fi analizați prin:

- studierea opiniilor experților, reprezentanților organizațiilor nonguvernamentale exprimate fie în diverse studii relevante, fie în cadrul unor interviuri sau focus grupuri special organizate; judecătorilor/candidaților; membrilor Comisiei; membrilor Consiliului Superior al Magistraturii; justițiabililor, reprezentanților mediului de afaceri; funcționarilor-cheie din instituțiile de drept;
- auto-evaluarea realizată de autoritățile publice;
- monitorizarea mass-media;
- fișele de monitorizare completate ca urmare a monitorizării/asistării nemijlocite la ședințele Comisiei/CSM.

I. CADRUL LEGAL

În cadrul angajamentelor asumate pentru reformarea sistemului judecătoresc, Parlamentul a adoptat Legea nr.64 din 30.03.2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție.

Modificările conceptuale promovate de Legea 64/2023 s-au referit la:

- **rolul și statutul CSJ:** în temeiul noilor reglementări, CSJ s-a transformat în instanță de casație;
- **diminuarea numărului de judecători:** de la 33 la 20;
- **extinderea accesului la funcția de judecător** al CSJ pentru reprezentanții altor profesii/domenii juridice: avocați, procurori, profesori universitari din domeniul dreptului.

Pentru ca Legea 64/2023 să fie pusă plenar în aplicare, în special pe partea ce ține de statutul și calitatea judecătorilor CSJ, dispozițiile finale și tranzitorii au prevăzut că aceștia vor fi evaluați în cadrul unui proces reglementat de o lege special dedicată¹.

Astfel, în vederea reglementării detaliate a procesului de evaluare a judecătorilor în exercițiu și a candidaților la funcția de judecător al CSJ, la 30 martie 2023 a fost adoptată Legea nr.65 privind evaluarea externă judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (vetting). Legea a stabilit scopul și subiecții evaluării, componența și obligațiile membrilor Comisiei de evaluare, procedura și competențele Comisiei de evaluare, precum și rezultatele evaluării și procedura contestării. Legea 65/2023 a stabilit că *“(1) Evaluarea reprezintă un exercițiu excepțional, unic și limitat în timp, desfășurat pentru verificarea integrității subiecților indicați la art. 3 alin. (1)”*². Analiza prevederilor Legii 65/2023 denotă că aceasta este interconectată cu Legea nr.26/2022, precum și cu Legea nr.252/2023, conexiunea care se referă în special la faptul că, Comisia poate utiliza informațiile obținute din evaluările realizate în baza acestor legi³.

Legea 64/2023, precum și Legea 65/2023 au fost transmise pentru examinare Comisiei de la Veneția, care a emis mai multe opinii/avize⁴ privitor la aceste acte normative. Afară de opinia inițială la proiectul Legii cu privire la CSJ în care au fost formulate mai multe recomandări, Comisia de la Veneția a emis avize/note suplimentare, care au analizat gradul de respectare de către autoritățile Republicii Moldova a recomandărilor înaintate. În ultima notă informativă⁵ din 2023 privind transpunerea de către Republica Moldova a recomandărilor din Avizul comun actualizat nr.1114/2022 al Comisiei de la Veneția și al Direcției generale drepturile omului și statul de drept a Consiliului Europei, adoptat în sesiunea plenară a Comisiei nr.137 din 15-16 decembrie 2023⁶ se arată că legile au ținut cont de recomandările Comisiei de la Veneția, cu unele excepții.

¹ Art. 13 alin. (4): *“Curtea Supremă de Justiție își va începe activitatea în noua componență, în conformitate cu prevederile prezentei legi și cu competențele stabilite prin aceasta, la data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție”*.

² Judecătorii CSJ în funcție și candidații la funcția de judecător CSJ

³ Art.13 alin. (11) din Legea 65/2023, În procesul de evaluare, Comisia de evaluare poate utiliza informația privind subiecții evaluării acumulată în baza [Legii nr.26/2022](#) privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și a [Legii nr.252/2023](#) privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

⁴ <https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?opinion=1114&year=all>

⁵ [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI\(2023\)031-bil](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI(2023)031-bil)

⁶ [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI\(2023\)031-bil](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI(2023)031-bil)

Analiza cursului legii arată că de la data adoptării pînă la momentul elaborării prezentului Raport⁷, Legea 65/2023 a fost modificată și completată prin cinci legi⁸ într-un interval relativ scurt. Modificările operate la Legea 65/2023 au vizat:

(i) extinderea termenului de confirmare a componenței nominale a comisiei de evaluare de la 15 zile la 30 de zile lucrătoare ([Legea 89 din 27 aprilie 2023](#) pentru modificarea unor acte normative, adoptată la o lună distanță de la data adoptării Legii 65/2023));

(ii) excluderea din art. 6 alin. (8) a textului *”stabilit la data intrării în vigoare a prezentei legi”* în partea ce referă la indemnizația lunară a membrilor comisiei de evaluare ([Legea 246 din 31 iulie 2023](#) pentru modificarea actelor normative conexe reformei CSJ, adoptată la o distanță de 3 luni din data adoptării Legii 65/2023);

(iii) completări referitoare la criteriile de evaluare a judecătorilor prevăzute la art. 11 alin. (2)⁹ și procedura contestării hotărârii CSM, care a stabilit posibilitatea contestării de către judecător și de către Comisia de evaluare a deciziilor CSJ ([Legea 252 din 17 august 2023](#) adoptată la distanța de 7 luni din data adoptării Legii 65/2023);

(iv) modificări privind: procedura de evaluare a integrității financiare a judecătorilor, potrivit cărora Comisia de evaluare poate verifica mai multe aspecte în acest proces, iar la aprecierea faptelor urmează să țină cont de legislația în vigoare la momentul săvârșirii lor; examinarea contestațiilor de un complet de judecători de la CSJ care au promovat evaluarea și nu au activat acolo înainte de 2023; deciziile care pot fi luate de CSJ în privința acestor contestații - respinge sau poate dispune reluarea evaluării de către Comisie ori CSM, precum și criteriile de admitere a contestațiilor - doar în cazul unor erori procedurale grave sau al unor circumstanțe care ar fi putut influența rezultatul evaluării ([Legea 353 din 24 noiembrie 2023](#), adoptată la o distanță de 7 luni din data adoptării Legii 65/2023);

(v) completarea cu prevederi care se referă la modul de distrugere și radiere a informațiilor colectate de Comisia de evaluare despre subiecții evaluării ([Legea 239 din 13 septembrie 2024](#) pentru modificarea unor acte normative).

Ultimele [modificări legate](#) de procedura de arhivare, radiere și distrugere a dosarelor au fost analizate de CAPC prin emiterea unui [Raport de expertiză a coruptibilității și vulnerabilității a proiectului legii](#). Raportul CAPC a scos în evidență mai multe carențe, *inclusiv lipsa reglementării clare a modului de gestionare a informațiilor, deoarece legea nu detaliază procedurile de păstrare, arhivare, radiere și distrugere a informațiilor acumulate de Comisia de evaluare, lăsînd acest aspect în sarcina Regulamentului de organizare și funcționare al Comisiei, care, la rândul său, nu oferă clarificări, făcînd doar o trimitere generală la actele normative aplicabile; necesitatea unor reglementări clare și riguroase pentru radierea și distrugerea informațiilor: să se specifice momentul și entitatea responsabilă pentru radierea și distrugerea informațiilor acumulate, precum și să se prevadă un termen de păstrare a acestor informații.*

⁷ Decembrie 2024

⁸ Legea nr.89 din 27.04.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificat și completat art. 21); Legea nr.246 din 21.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) a fost modificat art. 6; Legea nr.252 din 17.08.2023 Legea cu privire la evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (modificat art. 11, 18); Legea nr.353 din 24.11.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificat art. 11, completat art. 18); Legea 239/2024 pentru modificarea și competarea art.13,18,19.

⁹ Noua redacție propusă: *”a) în ultimii 5 ani, acesta a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și dacă a avut un comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare, în ultimii 10 ani, contrare normelor imperative ale legii, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene pentru Drepturile Omului”*

Afară de cele 5 legi de modificare a Legii 65/2023, la 7 iulie 2023 Parlamentul a adoptat [Legea nr. 180](#) pentru interpretarea unor prevederi din Legea 26/2022 și Legea 65/2023¹⁰, prin care s-au oferit unele clarificări privitor la statutul Comisiei de evaluare și cerințele privind calitatea de membru al acesteia. Analiza implicațiilor practice ale Legii 180/2023 denotă că legea respectivă în esență a instituit noi reglementări, iar aceasta contravine art. 71 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative¹¹, deoarece modificările nu au urmărit scopul interpretării (pentru detalii privind implicațiile practice ale Legii 180/2023 a se vedea secțiunea II.2 din Capitolul II al prezentului Raport).

Sinteza procesului de revizuire a Legii 65/2023 arată că modificările au fost promovate preponderent prin inițiative legislative ale deputaților din Parlament care au intervenit *"din mers și în timpul jocului"* cu modificări care trebuiau să răspundă unor provocări și circumstanțe de conjunctură, apărute în procesul de aplicare a legii, precum și să remedieze unele lacune reținute în [Opiniile Comisiei de la Venetia](#), ceea ce nu este conform principiilor fundamentale aplicate în procesul de elaborare și promovare a actelor normative: *oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice*¹².

Activitatea Comisiei de evaluare este reglementată și de [Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei independente de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție](#), aprobat de Comisia de evaluare la 26 septembrie 2023. Regulamentul Comisiei vetting prevede organizarea și funcționarea comisiei, componența și mandatul comisiei, procedura de arhivare, dispoziții generale cu privire la secretariat, inclusiv criteriile de evaluare a subiecților.

Similar Legii 65/2023 în baza căreia a fost adoptat, Regulamentul Comisiei a fost modificat de trei ori: la 26 septembrie, 27 noiembrie 2023 și 22 martie 2024¹³. Modificările au vizat următoarele capitole: (i) arhivare, îndosariere distrugerea materialelor din dosarele de evaluare a subiecților; (ii) atribuțiile comisiei și procedurile de evaluare a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al CSJ. De asemenea, a fost adăugat un nou capitol care reglementează evaluarea subiecților în temeiul Legii 252/2023 și au fost operate o serie de rectificări textuale.

Analiza Regulamentului Comisiei arată că acesta în mare parte reproduce prevederile Legii 65/2023 și nu oferă prevederi mai detaliate, în special, privitor la componența Secretariatului, criteriile și modul de selectare a personalului (capitolul IV al Regulamentului). Prevederile lapidare generează dubii rezonabile privitor la profilul persoanelor angajate în Secretariat, luând în considerare impactul activității acestora în procesul de evaluare a candidaților.

Astfel, deși cadrul normativ s-a modificat constant și conjunctural (aparent pentru îmbunătățirea procesului de evaluare), totuși, în cadrul monitorizării (pentru detalii a se vedea capitolele II-IV ale prezentului Raport) s-au evidențiat mai multe lacune referitoare la cadrul legal în special:

(i) lipsa unei reglementări exprese privind componența și constituirea nominală a Secretariatului comisiei de evaluare;

(ii) lipsa unei reglementări privind procedura de recuzare și abținere a membrilor comisiei de evaluare (temeiurile de recuzare, modul de soluționare, procedura de examinare, etc).

¹⁰ Legea nr. 180 din 7.07.2023 pentru interpretarea unor prevederi din Legea 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

¹¹ Art. 71 din Legea 100/ 2017 prevede că interpretarea actelor normative se efectuează cu scopul clarificării sensului unui act normativ sau al unor dispoziții din acesta.

¹² Litera d) alin. (1) articolul 3 din Legea 100/2017 privind actele normative.

¹³ A se vedea Regulamentul din 26.09.2023, 27.11.2023 și 22.03.2024 <https://www.vettingmd.eu/ro/regulamente-interne>

II. COMISIA VETTING

Activitatea Comisiei Vetting este reglementată de Legea nr.65 din 30.03.2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție. Pe lângă evaluarea candidaților la funcția de judecător al CSJ, Comisia vetting evaluează și cercul de judecători și procurori, prevăzut de art.3 din Legea 252/2023.

Potrivit art.4 din Legea 65/2023, Comisia de evaluare nu este autoritate publică în sensul prevederilor Codului administrativ, iar Activitatea Comisiei nu este publică, cu unele excepții stabilite de Legea 65/2023 și de Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare.

În prezentul capitol sînt rînduite cele mai relevante constatări și referințe normative privind constituirea Comisiei vetting, profilul membrilor Comisiei prin prisma principiului independenței acesteia, competențele Comisiei vetting, precum și principalele aspecte privind activitatea Secretariatului Comisiei vetting.

II.1 Constituirea Comisiei vetting

Componența și modalitatea de constituire a Comisiei vetting este stabilită de art.6 din Legea 65/2023¹⁴.

Prin HP nr.155 din 15.06.2023¹⁵ a fost confirmată componența nominală a Comisiei de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, după cum urmează:

¹⁴ **Articolul 6.** Componența Comisiei de evaluare

- (1) Comisia de evaluare este constituită din 6 membri, numiți cu votul a 3/5 din deputații aleși, după cum urmează:
- a) 3 membri, cetățeni ai Republicii Moldova – la propunerea fracțiunilor parlamentare, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției;
 - b) 3 membri – la propunerea partenerilor de dezvoltare.
- (2) În scopul numirii membrilor indicați la alin.(1) lit.a) din prezentul articol, fracțiunile parlamentare prezintă Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului informația despre candidații propuși de acestea. Candidatul propus de opoziție poate fi respins doar dacă nu întrunește cerințele prevăzute la art.7 alin.(1). Comisia juridică, numiri și imunități examinează candidaturile propuse și aprobă, cu votul majorității membrilor săi, rapoarte cu referire la fiecare candidat. Proiectele hotărârilor de Parlament se elaborează de Comisia juridică, numiri și imunități separat pentru fiecare candidat și se prezintă în plenul Parlamentului pentru a fi dezbătute și adoptate cu votul majorității prevăzute la alin.(1) din prezentul articol.
- (3) Dacă una dintre fracțiunile parlamentare nu asigură desemnarea candidaturii în termenul prevăzut, Comisia juridică, numiri și imunități prezintă proiectele hotărârilor de Parlament și rapoartele cu referire la candidații propuși conform alin.(2) spre dezbateri în plenul Parlamentului.
- (4) Dacă una dintre fracțiunile parlamentare nu a desemnat nicio candidatură sau candidatura propusă nu a fost aprobată cu numărul necesar de voturi, Comisia de evaluare se constituie și activează cu numărul de membri ce a fost confirmat prin hotărârea Parlamentului, conform alin.(7).
- (5) În scopul numirii membrilor indicați la alin.(1) lit.b), partenerii de dezvoltare prezintă Parlamentului, printr-o scrisoare comună, o listă din cel mult 6 persoane eligibile. În cadrul Comisiei juridice, numiri și imunități se examinează candidaturile propuse și se aleg 3 persoane care au obținut cel mai mare număr de voturi în cadrul ședinței comisiei respective. Acestea sunt prezentate plenului Parlamentului în vederea numirii în calitate de membri ai Comisiei de evaluare. Comisia juridică, numiri și imunități elaborează proiectul hotărârii Parlamentului, însoțit de un raport, care se dezbate în plenul Parlamentului și se adoptă cu votul majorității prevăzute la alin.(1).
- (6) În sensul prezentei legi, prin parteneri de dezvoltare se înțeleg donatorii internaționali (organizații internaționale, misiunile diplomatice și reprezentanțele acestora din Republica Moldova) activi în domeniul reformei justiției și combaterii corupției pe parcursul ultimilor 2 ani. Lista partenerilor de dezvoltare se aprobă prin dispoziția Guvernului.
- (7) Componența nominală a Comisiei de evaluare se confirmă prin hotărârea Parlamentului.
- (8) Membrii Comisiei de evaluare indicați la alin.(1) lit.a) beneficiază de indemnizație lunară echivalentă cu mărimea dublă a salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție cu vechime în muncă în funcția de judecător de peste 16 ani.

¹⁵ Hotărîrea Parlamentului nr. 155 din 15.06.2023 privind confirmarea componenței nominale a Comisiei de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, *MO nr.200-203/350 din 20.06.2023*

Andrei BIVOL¹⁶ propus din partea fracțiunii "Partidului Acțiune și Solidaritate"¹⁷
Lilian ENCIU¹⁸ propus din partea fracțiunii parlamentare a Blocului Comuniștilor și Socialiștilor¹⁹
Iurie GAȚCAN²⁰ propus din partea fracțiunii "Partidului Acțiune și Solidaritate"²¹
Scott BALES²², Maria Giuliana CIVININI²³, Lavly PERLING²⁴ propuși din partea partenerilor de dezvoltare²⁵

Prin HP nr.89 din 12.04.2024²⁶ Parlamentul a constatat încetarea calității de membru în Comisia vetting a doamnei Maria Giuliana CIVININI din data de 15 mai 2024, în baza cererii de demisie.

Pe data de 18.07.2024 Parlamentul a numit un nou membru a Comisiei vetting, desemnat din partea partenerilor de dezvoltare - domnul Willem BROUWER²⁷.

Pe data de 14.08.2024²⁸ Comisia Vetting a constituit completele responsabile pentru evaluarea judecătorilor curților de apel, a președinților și vicepreședinților instanțelor, precum și a altor subiecți. Cei șase membri ai Comisiei au fost repartizați în două complete, formate din trei membri: Completul A (Andrei Bivol, Lavly Perling, Lilian Enciu) și Completul B (Scott Bales, Willem Brouwer, Iurie Gațcan).

II.2 Profilul membrilor Comisiei și independența Comisiei vetting

Potrivit art.6 din Legea 65/2023, Comisia de evaluare este constituită din 6 membri: 3 membri, cetățeni ai Republicii Moldova – la propunerea fracțiunilor parlamentare, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției și 3 membri – la propunerea partenerilor de dezvoltare.

Articolul 7 din Legea 65/2023 stabilește că membrul Comisiei de evaluare trebuie să corespundă următoarelor cerințe: studii superioare; reputație ireproșabilă; cel puțin 10 ani de experiență în unul sau mai multe dintre următoarele domenii: drept, economie, fiscalitate, finanțe; nu deține și nu a deținut

¹⁶ Hotărîrea Parlamentului nr.153 din 15.06.2023 privind desemnarea unui membru în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, *MO nr.200-203/349 din 20.06.2023*

¹⁷ Raportul Comisiei juridice numiri și imunități CJ-06 nr.67 din 13.06.2023

¹⁸ Hotărîrea Parlamentului nr.152 din 15.06.2023 privind desemnarea unui membru în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, *MO nr.200-203/348 din 20.06.2023*

¹⁹ Raportul Comisiei juridice numiri și imunități CJ-06 nr.69 din 13.06.2023

²⁰ Hotărîrea Parlamentului nr. 151 din 15.06.2023 privind desemnarea unui membru în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, *MO nr.200-203/347 din 20.06.2023*

²¹ Raportul Comisiei juridice numiri și imunități CJ-06 nr.68 din 13.06.2023

²² Hotărîrea Parlamentului nr.150 din 15.06.2023 privind desemnarea unor membri în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, *MO nr.200-203/346 din 20.06.2023*

²³ IDEM

²⁴ IDEM

²⁵ Raportul Comisiei juridice numiri și imunități CJ-06 nr.66 din 13.06.2023

²⁶ Hotărîrea Parlamentului nr.89 din 12.04.2024 privind încetarea calității de membru în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție

²⁷ Hotărîrea Parlamentului nr.183 din 18.07.2024 privind desemnarea unui membru în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și modificarea Hotărîrii Parlamentului nr.155/2023 privind confirmarea componenței nominale a Comisiei de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție

²⁸ <https://www.vettingmd.eu/ro/comunicate-de-presa/formarea-completelor-de-evaluare-conform-legii-252-2023>

funcția de deputat în Parlament sau de membru al Guvernului în ultimii 3 ani; nu a făcut parte dintr-un partid politic în ultimii 3 ani; nu a deținut funcția de judecător sau de procuror în Republica Moldova în ultimii 3 ani; cunoaște limba engleză la un nivel suficient pentru realizarea sarcinilor Comisiei de evaluare.

Privitor la componența membrilor Comisiei de vetting, Comisia de la Veneția a indicat că *"ar fi preferabil ca cel puțin unii dintre membrii CE fie să reprezinte sistemul judiciar, fie să aibă cel puțin o experiență de judecător/procuror"*²⁹ și că un *"număr substanțial de membri (daca nu jumătate) [ai Comisiei de evaluare] ar trebui să aibă o experiență judiciară"*³⁰.

Analiza CV-urilor membrilor Comisiei vetting denotă că membrii internaționali ai Comisiei vetting sînt foști judecători sau procurori, iar membrii naționali au o experiență profesională în calitate de avocat, colaborator al Centrului Național Anticorupție și funcționar public.

Unul din principiile care guvernează evaluarea judecătorilor CSJ și a candidaților la funcția de judecător al CSJ este cel al independenței Comisiei de evaluare (alin.(2) lit.a) din art 2 din Legea 65/2023).

Potrivit alin.1 art.5 din Legea 65/2023, *Comisia de evaluare este independentă funcțional și decizional față de orice persoane fizice sau juridice, inclusiv față de **fracțiunile parlamentare** și partenerii de dezvoltare, care au participat la desemnarea membrilor acesteia.*

În acest context este important gradul de independență personală a unor membri a Comisiei în lumina experiențelor profesionale și politice, anterioare și prezente ale acestora.

Lavly PERLING, membru al Comisiei vetting, propus din partea partenerilor de dezvoltare

La ședința CSM din 28.06.2024 candidatul la funcția de judecător la CSJ - Anatolie Țurcan, prin avocatul său, a solicitat plenului CSM, respingerea raportului de evaluare a Comisiei Vetting, pe motiv că Lavly PERLING (membru al Comisiei Vetting) este conducător al Partidului politic Parempoolsed.

Amintim că art.7 alin.(1) lit.e) din Legea 65/2023, la data adoptării, stabilea obligativitatea pentru membrii Comisiei să **nu fi făcut parte dintr-un partid politic în ultimii 3 ani**. Prin HP nr.150 din **15.06.2023** Lavly PERLING a fost **desemnată în calitate de membru** în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție. Pe data de **07.07.2023** Parlamentul, prin Legea nr.180/2023³¹, a interpretat art.7 alin. (1) lit.e) din Legea nr.65/2023, în sensul că membrul Comisiei de evaluare trebuie să nu fi făcut parte dintr-un **partid politic din Republica Moldova** în ultimii 3 ani.

Potrivit alin.(2) art.71 din Legea nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, *prin interpretare se oferă soluții juridice de aplicare a normei de drept în sensul exact al acesteia*. Din analiza literală a textului

²⁹ Citat după *Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și statul de drept (DGI) al Consiliului Europei referitoare la Proiectul de Lege cu privire la evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor, adoptată de Comisia de la Veneția la cea de-a 134-a sesiune plenară (Veneția, 10-11 martie 2023)*, pag.10

³⁰ IDEM

³¹ Legea nr.180 din 07.07.2023 pentru interpretarea unor prevederi din Legea nr.26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și Legea nr.65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

art.7 alin.(1)³² lit.e) din Legea 65/2023, rezultă clar că condiția de ne-membru a unui partid politic în ultimii 3 ani, nu este limitată în spațiu. Această concluzie se impune și prin faptul că o altă condiție pentru membrii Comisiei, prevăzută la lit.f), stabilește o limită teritorială (Republica Moldova) pentru persoanele care au deținut funcția de judecător sau de procuror în ultimii 3 ani. Totodată, "interpretarea" pare să fi fost "sterilă", întrucât membru ai unui partid politic din RM, pot fi doar cetățenii Republicii Moldova³³. Rezultă că Legea 180/2023, de fapt, nu interpretează, dar completează Legea nr.65/2023 (inclusiv Legea nr.26/2022), întrucât limitează în spațiu condiția prevăzută la lit.e) din art.7 alin.(1)³⁴. Pe de altă parte, trebuie să constatăm că Legea "de interpretare" 180/2023 nu este în concordanță cu prevederile Legii nr.294-XVI din 21.12.2007 privind partidele politice, deoarece membrii internaționali ai Comisiei vetting, prin definiție, nu pot fi membri a vreunui partid politic din RM, întrucât nu îndeplinesc condiția de cetățean al Republicii Moldova. La fel, trebuie să constatăm că Legea 180/2023 a fost promovată în regim de urgență: pe data de 29.06.2023 - înregistrată în Parlament; pe data de 30.06.2023 – adoptată în prima lectură; pe data de 07.07.2023 – adoptată în lectura a doua, iar pe data de 08.07.2023 (zi de sâmbătă) publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Pe de o parte, celeritatea cu care au acționat autoritățile în vederea "interpretării" Legii 65/2023, crează aparența că a existat incompatibilitate formală de 24 de zile, în perioada dintre 15.06.2023 (data desemnării d. Lavly PERLING în calitate de membru a Comisiei de vetting) și 08.07.2023 (data publicării în Monitorul Oficial al Legii nr.180/2023)³⁵. Pe de altă parte, în rezultatul adoptării Legii de interpretare, condiția de neafiliere politică pentru membrii internaționali, a devenit inaplicabilă.

Totodată, trebuie să constatăm că Partidului politic Parempoolsed, condus de Lavly PERLING, este membru al European People's Party Group (EPP Group)³⁶. La nivel european, PAS este membru asociat al Partidului Popular European³⁷. Calitatea de conducător al unui partid, care este "confrate politic" la nivel european cu fracțiunea parlamentară majoritară din Parlamentul Republicii Moldova, este în **disonanță**

³² (1) Membrul Comisiei de evaluare trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- a) are studii superioare;
- b) are o reputație ireproșabilă;
- c) are cel puțin 10 ani de experiență în unul sau mai multe dintre următoarele domenii: drept, economie, fiscalitate, finanțe;
- d) nu deține și nu a deținut funcția de deputat în Parlament sau de membru al Guvernului în ultimii 3 ani;
- e) nu a făcut parte dintr-un partid politic în ultimii 3 ani;
- f) nu a deținut funcția de judecător sau de procuror în **Republica Moldova** în ultimii 3 ani;
- g) cunoaște limba engleză la un nivel suficient pentru realizarea sarcinilor Comisiei de evaluare.

³³ Legea nr.294-XVI din 21.12.2007 privind partidele politice

.....
Articolul 6. Dreptul cetățenilor Republicii Moldova la asociere politică

(1) Pot fi membri ai partidelor politice **cetățenii Republicii Moldova** care, potrivit normelor legale, au dreptul la vot. Membrii partidelor politice li se eliberează legitimații în conformitate cu prevederile statutului partidului.

.....
Articolul 7. Aderarea la partidul politic. Dobândirea și pierderea calității de membru al partidului

(1) Pentru a deveni membru al unui partid politic, **cetățeanul Republicii Moldova** depune o cerere scrisă, prin care îi solicită această calitate partidului respectiv. Organul partidului, abilitat prin statut să primească noi membri, va decide să satisfacă sau să respingă cererea de aderare la partid.

(2) **Un cetățean al Republicii Moldova** nu poate fi simultan membru a două sau mai multe partide politice. Prin aderarea la un alt partid politic, persoana pierde de drept calitatea de membru al partidului al cărui membru a fost anterior.

.....
³⁴ Aceiași observație este valabilă și pentru condiția prevăzută la art.7 alin.(1) lit.(d)

³⁵ Potrivit art.III din Legea 180/2023, aceasta intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Legea 180/2023 a fost publicată în Monitorul Oficial nr.234/414 din 08.07.2023

³⁶ <https://en.wikipedia.org/wiki/Parempoolsed>

³⁷ https://ro.wikipedia.org/wiki/Partidul_Popular_European#Membri_asocia%C8%9Bi

https://ro.wikipedia.org/wiki/Partidul_Ac%C8%9Biune_%C8%99i_Solidaritate

<https://newsmaker.md/ro/pas-a-devenit-membru-asociat-al-partidului-popular-european-din-romania/>

cu prevederile alin.1 art.5 din Legea 65/2023, care se referă la **independența Comisiei de evaluare față de fracțiunile parlamentare**.

Scott BALES, membru al Comisiei vetting, propus din partea partenerilor de dezvoltare

Scott BALES a activat în Curtea Supremă a statului Arizona, SUA. Potrivit surselor deschise,³⁸ Scott BALES este membru al Partidului Democrat din SUA, fără a fi indicată data afilierii politice. Dacă la data numirii în calitate de membru al Comisiei vetting (15.06.2023), Scott BALES era deja membru al Partidului Democrat din SUA, atunci candidatura acestuia era incompatibilă cu calitatea de membru al Comisiei vetting, întrucât nu întrunea condiția privind lipsa de apartenență politică în ultimii 3 ani. Scott BALES s-a aflat în incompatibilitate formală pînă la data de 08.07.2023 - data publicării în Monitorul Oficial al Legii nr.180/2023, care, în realitate, a făcut inaplicabilă condiția de neafiliere politică pentru membrii internaționali a Comisiei.

Andrei BIVOL, membru al Comisiei vetting, propus din partea fracțiunii PAS

Andrei BIVOL este avocat, activ profesional³⁹, cu o experiență de peste 12 ani în domeniul avocaturii. În privința d. Andrei BIVOL au fost formulate 6 recuzări⁴⁰ care se refereau inclusiv la profesarea avocaturii, toate fiind respinse⁴¹.

Calitatea de avocat a membrului Comisiei de evaluare externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție ar putea crea percepția, că deciziile viitorilor judecători de la CSJ (deja evaluați) s-ar putea să fie adoptate sub presiunea sau să fie influențate de către avocați sau interesele clienților acestora. Aceasta **contravine scopului Legii 65/2023**, enunțat în preambul: **asigurarea integrității judecătorilor Curții Supreme de Justiție și sporirea încrederii societății în activitatea acestora și în sistemul justiției**.

Constatăm că atît pînă la 15.06.2023⁴², cît și după această dată, Baroul de avocați în cadrul căruia d. Andrei BIVOL continuă să-și desfășoare activitatea profesională, a semnat, cel puțin, 4 contracte de asistență juridică, prin care s-a obligat să reprezinte interesele Guvernului în afara Republicii Moldova, a căror valoare cumulativă constituie 274 000 \$ și 125 000 €. ⁴³ Ținînd cont de faptul că Guvernul este emanația majorității parlamentare, calitatea de membru a Comisiei de evaluare externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție a avocatului Andrei BIVOL, este în

³⁸ https://en.wikipedia.org/wiki/Scott_Bales

³⁹ https://uam.md/wp-content/uploads/2024/04/Lista-cu-drept-de-exercitare_2024_actualizata-la-22.04.2024.pdf
https://uam.md/wp-content/uploads/2023/12/lista_avoca_ilor_cu_drept_de_exercitare_a_profesiei_de_avocat_pentru_anul_2023_actualizat_la_01_12_2023_6537200.pdf

⁴⁰ https://anticoruptie.md/ro/stiri/doc-contracte-cu-statul-de-sute-de-mii-de-euro-de-ce-judecatoarea-mariana-ursachi-nu-vrea-sa-fie-evaluata-de-avocatul-andrei-bivol?fbclid=IwAR35wglhyFipTNV-aFdV1YISLL7EVsuu34I6K1OrJDIV5O78TxYzT83z0_aem_AWdJJTCeMfSwCWpDbvNLS7iMkKBdMU4pDQnzhyubme09EdRh_mmUAPRNsxQHI_fgZWCUd7Ozo-zQb-KhJroDuHfk
<https://pulsmedia.md/article/77993cd2b629e998/o-judecatoare-de-la-csj-a-depus-o-plangere-penala-la-pa-impotriva-vicepresedintelui-comisiei-vetting.html>

⁴¹ <https://www.vettingmd.eu/ro/recuzari>

⁴² Data numirii d. Andrei BIVOL în calitate de membru al Comisiei de evaluare externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție

⁴³ HG nr.733 din 26.10.2022 cu privire la încheierea unui contract de asistență juridică; HG nr. 29 din 18.01.2023 cu privire la încheierea unui contract de asistență juridică; HG nr.725 din 26.09.2023 cu privire la încheierea unui contract de asistență juridică; HG nr.778 din 11.10.2023 cu privire la încheierea unui contract de asistență juridică pentru anularea unor hotărâri judecătorești în Statele Unite ale Americii

disonanță cu prevederile alin.1 art.5 din Legea 65/2023, care se referă la **independența Comisiei de evaluare față de fracțiunile parlamentare**.

Iurie GAȚCAN, membru al Comisiei vetting, propus din partea fracțiunii PAS

Iurie GAȚCAN este membru al Comisiei privind evaluarea externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție din 15 iunie 2023. Anterior, timp de 1 an, acesta a fost analist superior în Comisia Pre-Vetting. În perioada 2007-iunie 2022 Iurie GAȚCAN a lucrat în cadrul CNA, în diverse funcții: inspector principal în Direcția Analitică, Șef de Direcție analiză operațională și evidență informațională, Șef al Secției analiză operațională, Direcția Analitică⁴⁴. Din CV-ul d.Iurie GAȚCAN, făcut public pe site-ul Comisiei vetting, nu este clar, dacă acesta, în continuare, păstrează relațiile de muncă cu CNA.

Potrivit Legii nr.1104-XV din 06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, activitatea Centrului este supusă controlului parlamentar, iar directorul CNA este numit în funcție de Parlament cu votul majorității deputaților aleși. Ținând cont de faptul că actualul Director al CNA a fost numit, fără concurs, de majoritatea parlamentară a Legislaturii XI, că exercitarea atribuțiilor funcționale în interiorul CNA se bazează pe subordonare, că Iurie GAȚCAN a fost (probabil, încă este) conducător al unei subdiviziuni CNA și că Iurie GAȚCAN a fost propus pentru Comisia vetting din partea fracțiunii parlamentare PAS, **respectarea** prevederilor alin.1 art.5 din Legea 65/2023, care se referă la **independența Comisiei de evaluare față de fracțiunile parlamentare**, este îndoielnică.

Calitatea de conducător al unei subdiviziuni a CNA a membrului Comisiei de evaluare externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție ar putea crea percepția, că deciziile viitorilor judecători de la CSJ (deja evaluați) s-ar putea să fie adoptate sub presiunea sau să fie influențate de eventualele interese personale/profesionale, conflicte de interese (implicarea în anumite dosare, care ulterior sînt supuse judecății) și potențiale percepții de partizanat. Aceasta **contravine scopului Legii 65/2023**, enunțat în preambul: **asigurarea integrității judecătorilor Curții Supreme de Justiție și sporirea încrederii societății în activitatea acesteia și în sistemul justiției**.

Pe data de 26.09.2023 Procuratura Anticorupție⁴⁵ a inițiat un proces penal pe faptul pretinselor acțiuni ilegale ale unor angajați ai CNA, responsabili de acumularea, analiza și furnizarea informației către Comisia Pre-Vetting, în privința candidatului la funcția de membru al CSM, Iulian Muntean⁴⁶. Potrivit mass media, suspiciunile care au stat la baza inițierii procesului penal referitoare la tăinuirea informației despre Iulian Muntean, constau în aceea, că angajatul CNA care în 2018 a întocmit raportul de analiză operațională, inclusiv în privința lui Iulian Muntean, este angajatul secretariatului Comisiei Pre-vetting – Iurie GAȚCAN (actualmente, membru al Comisiei Vetting)⁴⁷. Din declarația de presă a Comisiei Pre-vetting⁴⁸, rezultă că aceasta a aflat din presă despre dosarul în privința lui Iulian Muntean. Totodată, PA a susținut că nu a fost interpellată de Comisia Pre-Vetting, pentru a oferi informații cu privire la candidatul Iulian Muntean, „așa

⁴⁴ https://cdn.prod.website-files.com/65dc9c889b671cd4987c7b51/6617ecbe1fb4cbc1d22aea65_CV%20Iurie%20Ga%C8%9Bcan%20RO_Redacted.pdf

⁴⁵ <https://procuratura.md/anticoruptie/en/comunicate/noutati/investigatie-initiata-pe-furnizarea-adresa-comisiei-pre-vetting-informatiilor>

⁴⁶ Iulian Muntean a promovat evaluarea Comisiei Pre-Vetting pe 14 august 2023. Pe 7 septembrie 2023 a devenit membru CSM. Pe 20 septembrie 2023 în spațiul public a apărut informația, că acesta ar fi fost vizat într-un dosar penal de corupție (în vara anului 2018 mai mulți lectori ai Academiei de Studii Economice (ASEM) și intermediari au fost reținuți de CNA și PA, fiind bănuți că luau mită de la studenți). Pe data de 26 septembrie 2023 Iulian Muntean a demisionat din CSM.

⁴⁷ <https://www.zdg.md/stiri/stiri-justitie/cine-este-angajatul-din-cadrul-secretariatului-comisiei-pre-vetting-vizat-in-procesul-penal-privind-furnizarea-informatiilor-incomplete-in-privinta-lui-iulian-muntean-a-fost-desemnata-de-pas-in-comisia/>

⁴⁸ <https://vetting.md/declaratie-de-presa/>

cum s-a procedat în cazul altor candidați”.⁴⁹ Ținând cont de faptul că Iurie GAȚCAN a fost angajatul CNA, care în 2018 a întocmit raportul de analiză operațională în privința lui Iulian Muntean, că Iurie GAȚCAN în calitate sa de angajat a secretariatului Comisiei Pre-vetting nu a solicitat informații de la PA privitor la Iulian MUNTEAN, așa cum a procedat în cazul altor candidați, apar suspiciuni privind corespunderea acestuia, cel puțin începând cu data de 26.09.2023, cerinței pentru membrii Comisiei vetting privind **reputația ireproșabilă**, stabilită de art. 7 din Legea 65/2023.

În același timp, analiza informațiilor din CV-ul d. Gațcan Iurie, plasat pe site-ul Comisie vetting⁵⁰, denotă că acesta, la data numirii, nu întrunea cerința prevăzută de art.7 din Legea 65/2023 privind **experiența de cel puțin 10 ani** în domeniul dreptului, economie, fiscalitate sau finanțe. Astfel, Gațcan Iurie în 2007 a absolvit Facultatea Sociologie și Asistență Socială, inclusiv masterat în Sociologie din cadrul USM. În perioada 2016-2017, având doar studii în domeniul sociologiei, d. Gațcan a lucrat la CNA în calitate de Șef de Direcție analiză operațională și evidență informațională, în cadrul Direcției Generale Analitică a CNA, iar în perioada 2017-2022 în calitate de Șef al Secției analiză operațională, Direcția Analitică, CNA. Din CV-ului d. Gațcan Iurie, rezultă expres că acesta a absolvit Facultatea de Drept, USPEE „C. Stere” în **2019**.

Lilian ENCIU, membru al Comisiei vetting, propus din partea fracțiunii parlamentare a BCS

Lilian Enciu este membru al Comisiei privind evaluarea externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție din **15 iunie 2023**. Anterior, acesta a fost membru al Comisiei Electorale Centrale. Potrivit CV-ului, plasat pe site-ul Comisiei vetting⁵¹, d. Lilian Enciu a absolvit Facultatea de drept al Universității de Studii Europene din Moldova în 2013, iar la **01.09.2013** a fost angajat în calitate de consultant juridic în SRL ”Vadalex-Agro”. Analiza datelor prezentate în CV, coraborate cu data numirii d. ENCIU Lilian în calitate de membru al Comisiei vetting, denotă că acesta, la data numirii, nu întrunea cerința prevăzută de art.7 din Legea 65/2023 privind **experiența de cel puțin 10 ani** în domeniul dreptului.

II.3 Competențele Comisiei vetting

Potrivit art.4 din Legea 65/2023, Comisia vetting:

- efectuează evaluarea judecătorilor CSJ în funcție la data intrării în vigoare a Legii 65/2023, inclusiv a celor suspendați din funcție și a candidaților la funcția de judecător al CSJ;
- colectează, acumulează și verifică, prin mijloace neinterzise de lege, toate informațiile relevante pentru evaluare;
- accesează orice sistem informațional care conține informații relevante pentru realizarea mandatului acesteia, inclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect);
- solicită informații de la subiectul evaluării;
- solicită și obține gratuit informații de la alte persoane fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv de la instituțiile financiare;
- audiază subiectul evaluării și alte persoane care dețin informații relevante pentru evaluare;
- efectuează evaluarea și aprobă rapoarte privind rezultatele evaluării;

⁴⁹ <https://www.zdg.md/stiri/stiri-justitie/pa-sustine-ca-nu-a-fost-interpelata-de-comisia-pre-vetting-pentru-a-oferi-informatii-cu-privire-la-candidatul-iulian-muntean-asa-cum-s-a-procedat-in-cazul-altor-candidati/>

⁵⁰ https://cdn.prod.website-files.com/65dc9c889b671cd4987c7b51/6617ecbe1fb4cbc1d22aea65_CV%20Iurie%20Ga%C8%9Bcan%20RO_Redacted.pdf

⁵¹ https://cdn.prod.website-files.com/65dc9c889b671cd4987c7b51/65dcd59188bb5d88c5123a11_Lilian%20Enciu.pdf

- are alte competențe prevăzute de Legea 65/2023.

II.4 Secretariatul Comisiei vetting

Potrivit art.9 din Legea 65/2023, Comisia de evaluare dispune de un secretariat, care este o structură fără personalitate juridică și se subordonează exclusiv acesteia. Secretariatul este independent de orice autoritate și instituție publică și funcționează exclusiv în vederea asistării Comisiei de evaluare. Contractarea angajaților secretariatului se efectuează de către partenerii de dezvoltare. Astfel, din anunțurile plasate în spațiul public⁵² deducem că Centrul pentru cooperare juridică internațională (CILC) a fost desemnat de Comisia Europeană și Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos să faciliteze Comisia vetting și secretariatul acesteia.

Legea 65/2023 stabilește că *modul de organizare și funcționare a secretariatului și statele de personal ale acestuia sunt stabilite în regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare.*

Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei independente de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție a dedicat 2 articole "reglementării" modului de organizare și funcționare a Secretariatului și a statelor de personal ale acestuia: art.19, intitulat "Dispoziții generale" și art.20, intitulat "Obligațiile și conduita". Jumătate din prevederile Regulamentului, care reglementează instituția Secretariatului (6 puncte din 11), repetă conținutul și/sau sensul art.9 din Legea 65/2023. Totodată, a doua propoziție din p.8⁵³ din art.19 a Regulamentului, nu este în concordanță cu prevederile art.9⁵⁴ din Legea 65/2023, întrucât statele de personal trebuie stabilite în Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei.

Site-ul Comisiei vetting <https://www.vettingmd.eu> nu conține niciun fel de informații privitor la personalul Secretariatului Comisiei vetting și a șefului Secretariatului.

În octombrie 2023, prin intermediul platformei online open source VreauInfo.md, a fost formulată o solicitare de prezentare a listei nominale a membrilor Secretariatului Comisiei Vetting⁵⁵. Aceasta a fost refuzată, din următoarele motive: *identitatea personalului Secretariatului nu este supusă dezvăluirii conform Legii nr.982/2000 privind accesul la informație⁵⁶; Comisia „nu este autoritate publică în sensul prevederilor Codului administrativ. Activitatea Comisiei de evaluare nu este publică, cu excepțiile stabilite de prezenta lege și de regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare.” Regulamentul Comisiei nu prevede dezvăluirea informației solicitate. Satisfacerea cererii ar implica, de asemenea, chestiuni legate de confidențialitate ale personalului Secretariatului și ar interfera cu îndeplinirea mandatului de către Comisie; Secretariatul „este independent de orice autoritate și instituție publică și funcționează exclusiv în vederea asistării Comisiei de evaluare la realizarea competențelor acesteia”.*

⁵² https://civic.md/anunturi/angajare/75728-publicitate-legal-analyst-position-cilc-haga-sucursala-din-republica-moldova.html?fbclid=IwY2xjawG78ONleHRuA2FlbQlxMAABHSusuVUT83O6iPgNWPiDRmpc6KfC1v0STUSL1oau_5vLOy28Pr4mSztv7A_aem_pt2SgYZ1yOMxmIjyFvwA9Q

⁵³ "...Numărul personalului este determinat de partenerii de dezvoltare în coordonare cu Comisia."

⁵⁴ "...Modul de organizare și funcționare a secretariatului și statele de personal ale acestuia sunt stabilite în regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare."

⁵⁵ https://vreauinfo.md/ro/request/membrii-secretariatului-comisiei-3?utm_campaign=alaveteli-experiments-87&utm_content=sidebar-similar-requests&utm_medium=link&utm_source=vreauinfo

⁵⁶ Legea nr.982/2000 privind accesul la informație a fost abrogată la 08.01.2024 prin Legea nr.148 din 09.06.2023 privind accesul la informații de interes public.

Deciziile privind evaluarea judecătorilor și candidaților în temeiul Legii nr. 65/2023 se iau numai de către membrii Comisiei, iar numele membrilor Comisiei sunt făcute publice.

Refuzul de a dezvălui identitatea membrilor Secretariatului Comisiei Vetting este în contradicție cu principiul independenței Comisiei de evaluare și scopul Legii 65/2023 de a spori încrederea societății în activitatea CSJ și în sistemul justiției.

Membrii Secretariatului au aceleași obligații/competențe ca și membrii Comisiei vetting, cu excepția celei de a participa, prin prezența fizică sau prin intermediul sistemului de videoconferință, la ședințele Comisiei de evaluare (art.10 din Legea 65/2023)⁵⁷. Secretariatul are acces la toate informațiile despre subiecți în vederea analizării, prelucrării și pregătirii materialelor pentru membrii Comisiei (art.19 din Regulamentul Comisiei vetting)⁵⁸. La fel, Secretariatul se bucură de aceeași imunitate funcțională ca și membrii Comisiei vetting (art.5 din Legea 65/2023).⁵⁹

Cu toate acestea, spre deosebire de membrii Comisiei vetting, care trebuie să întrunească anumite cerințe legale pentru numire⁶⁰, pentru membrii Secretariatului nu sînt prevăzute nici măcar criterii de recrutare/angajare⁶¹. Aceasta ridică probleme privind asigurarea independenței Comisiei de vetting și profesionalismul secretariatului.

Trebuie să constatăm că posibilitatea delegării/detașării angajaților din autoritățile publice pentru a asista Comisia de evaluare este expres prevăzută în art.9 din Legea 65/2023⁶². Cel mai probabil, Comisia vetting,

⁵⁷ **Articolul 10.** Obligațiile membrilor Comisiei de evaluare

(1) Membrii Comisiei de evaluare au următoarele obligații:

- a) să participe, prin prezența fizică sau prin intermediul sistemului de videoconferință, la ședințele Comisiei de evaluare;
- b) să folosească doar în scopul evaluării și să asigure confidențialitatea datelor cu caracter personal care le-au devenit cunoscute în exercitarea mandatului de membru al Comisiei de evaluare;
- c) să nu desfășoare activități, care ar putea genera un conflict de interese, și acțiuni incompatibile cu calitatea de membru al Comisiei de evaluare și să le declare în modul stabilit în regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare;
- d) să nu săvârșească fapte care ar putea discredita Comisia de evaluare sau ar putea provoca îndoieli privind obiectivitatea acesteia;
- e) să își exercite în mod profesionist, cu diligență și promptitudine atribuțiile.

(2) **Obligațiile prevăzute la alin.(1) lit.b)–e) se aplică, în mod corespunzător, și angajaților secretariatului.**

⁵⁸ **Articolul 19. Dispoziții generale**

.....

5. În cadrul Secretariatului, cu excepția cazului în care i se interzice participarea la o chestiune în temeiul art. 10 din prezentul Regulament, **personalul va avea acces la toate informațiile despre subiecți în vederea analizării, prelucrării și pregătirii materialelor pentru membrii Comisiei.** Traducătorii/interpretii vor avea acces în măsura în care acesta este necesar pentru traduceri/interpretări.

⁵⁹ **Articolul 5.** Independența Comisiei de evaluare

.....

(5) Membrii Comisiei de evaluare și **angajații secretariatului beneficiază de imunitate funcțională** și nu pot fi trași la răspundere pentru opinia exprimată în exercitarea mandatului și a atribuțiilor. Urmărirea penală în privința acestora este pornită de Procurorul General, cu acordul Comisiei de evaluare. În caz de infracțiune flagrantă, acordul Comisiei de evaluare nu este necesar.

⁶⁰ Art.7 din Legea 65/2023

⁶¹ Regulamentul Comisiei vetting:

Articolul 19. Dispoziții generale

.....

8. Recrutarea și contractarea personalului se efectuează de partenerii de dezvoltare. Numărul personalului este determinat de partenerii de dezvoltare în coordonare cu Comisia.

⁶² **Articolul 9.** Secretariatul Comisiei de evaluare

.....

(4) La solicitarea președintelui Comisiei de evaluare sau a șefului secretariatului, **autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să delege sau să detașeze angajați pentru a asista Comisia de evaluare la realizarea competențelor acesteia**, după caz, prin derogare de la prevederile actelor normative ce reglementează funcționarea autorităților și instituțiilor publice respective și ale actelor normative ce reglementează statutul anumitor categorii de funcționari publici.

(5) Secretariatul se subordonează exclusiv Comisiei de evaluare.

similar Comisiei pre-vetting, a optat pentru delegarea sau detașarea, în special, a angajaților autorităților anticorupție. Întrucât conducerea tuturor autorităților publice este emanația actualei majorități parlamentare, iar angajații acestora continuă să păstreze legătura "de muncă" cu autoritatea respectivă, corespunderea activității secretariatului prevederilor alin.1 art.5 din Legea 65/2023, care se referă la **independența Comisiei de evaluare față de fracțiunile parlamentare**, este puternic compromisă. Totodată, calitatea de angajați delegați/detașați din autoritățile publice a membrilor Secretariatului Comisiei vetting ar putea crea percepția, că deciziile viitorilor judecători de la CSJ (deja evaluați) s-ar putea să fie adoptate sub presiunea sau să fie influențate de eventualele interese personale/profesionale, conflicte de interese (implicarea în anumite dosare, care ulterior sînt supuse judecății) și potențiale percepții de partizanat al angajaților delegați/detașați din autoritățile publice. Aceasta **contravine scopului Legii 65/2023**, enunțat în preambul: **asigurarea integrității judecătorilor Curții Supreme de Justiție și sporirea încrederii societății în activitatea acestora și în sistemul justiției.**

Un alt aspect pe care-l ridică refuzul de a face public numele membrilor Secretariatului este **dreptul candidaților evaluați de a recuza** membrii Secretariatului. Or, acest drept nu poate fi realizat, decît dacă subiecții evaluării cunosc identitatea membrilor Secretariatului. Prin analogie, în cazul unui proces de judecată, părțile pot recuza⁶³ expertul, specialistul, interpretul, grefierul pentru aceleași temeuri pentru care este recuzat judecătorul, deși aceștia nu au competențe/atribuții similare celor de judecător. Deoarece dreptul de a recuza este o măsură de siguranță, care contribuie la asigurarea unei proceduri de evaluare echitabile (art.2 din Legea 65/2023)⁶⁴ și la evitarea aparenței de imparțialitate, candidații evaluați trebuie să poată recuza membrii Secretariatului, cel puțin, din următoarele motive: membrii Secretariatului au, aproape, aceleași obligații/competențe ca și membrii Comisiei vetting, au acces la toate informațiile despre subiecți în vederea analizării, prelucrării și pregătirii materialelor pentru membrii Comisiei și se bucură de aceeași imunitate funcțională ca și membrii Comisiei vetting; totodată, membrii Secretariatului sînt implicați activ în verificarea candidaților: *"autoritățile le-au comunicat raporturilor ca o mare parte din volumul de munca va fi efectuat de către Secretariat"*⁶⁵.

Și în sfîrșit, presupunerea că în Comisia vetting sînt delegați/detașați angajații sau foștii angajați ai autorităților anticorupție ridică mari probleme privind credibilitatea evaluării, întrucît necesitatea consilierii Comisiei de evaluare (o entitate paralelă celor investite prin lege cu atribuții similare) a fost dictată, inclusiv de eșecul profesional al activității autorităților anticorupție.

Totodată, trebuie să constatăm că Centrul pentru cooperare juridică internațională (CILC) angajează și analiști juridici⁶⁶ pentru CSM a căror responsabilități, printre altele, includ: consilierea membrilor CSM și a personalului Secretariatului CSM cu privire la crearea și implementarea procedurilor pentru a asigura coerența și acuratețea examinării rezultatelor evaluării externe; oferirea sprijinului profesional membrilor CSM pentru înțelegerea mai bună a tuturor documentelor financiare furnizate către CSM sau a întrebărilor

⁶³ Art.51 din Codul de procedură civilă

⁶⁴ **Articolul 2.** Scopul și principiile evaluării

.....
(2) Evaluarea judecătorilor Curții Supreme de Justiție și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție este efectuată în baza următoarelor principii:

....
b) **echitatea** procedurii de evaluare;

.....
⁶⁵ Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și statul de drept (DGI) al Consiliului European referitoare la Proiectul de Lege cu privire la evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor, adoptata de Comisia de la Veneția la cea de-a 134-a sesiune plenară (Veneția, 10-11 martie 2023), pag.13

⁶⁶ <https://civic.md/anunturi/angajare/80536-two-legal-analyst-positions-cilc-haga-sucursala-din-republica-moldova-2.html>
<https://civic.md/anunturi/angajare/80885-two-legal-analyst-positions-cilc-haga-sucursala-din-republica-moldova-extended-deadline.html>

ridicate în timpul procedurilor și audierilor în fața CSM; **elaborarea și motivarea deciziilor CSM** cu privire la rezultatele evaluării externe, pe baza examinării rezultatelor evaluării externe, inclusiv cercetările juridice (de exemplu, jurisprudența CEDO, legislația financiară etc.); oferirea de sprijin Secretariatului CSM pentru a colecta informațiile necesare și a motiva referințele CSM în fața Curții Supreme de Justiție, în cazul în care decizia CSM este atacată, etc. În anunțul de angajare, ca și în cazul angajaților secretariatului Comisiei vetting, este indicat că remunerarea se bazează pe o grilă de salarizare și prestare a serviciilor CILC, care specifică baremele pe funcție.

III. PROCEDURA ȘI INSTRUMENTELE DE EVALUARE A CANDIDAȚILOR LA FUNCȚIA DE JUDECĂTOR AL CSJ

Prezentul capitol conține informații, bazate pe prevederile Legii 65/2023 privind procedura de evaluare a judecătorilor CSJ: criteriile de evaluare a judecătorilor, inițierea procedurii de evaluare, modalitatea de evaluare a judecătorilor de către Comisia vetting, examinarea rezultatelor evaluării de către CSM, contestarea hotărârii CSM și reluarea procedurii de evaluare.

Totodată, trebuie să constatăm că potrivit art.20 din Legea 65/2023, candidații la funcția de judecător al CSJ sunt evaluați conform prevederilor Legii 65/2023.

III.1 Criteriile de evaluare⁶⁷

Potrivit Legii 65/2023, evaluarea constă în verificarea integrității etice și financiare a judecătorilor CSJ în funcție la data intrării în vigoare a Legii 65/2023 (inclusiv cei suspendați din funcție) și a candidaților la funcția de judecător al CSJ.

Legea 65/2023 stabilește că un judecător nu corespunde criteriului de integritate, dacă Comisia vetting are dubii serioase privitor la următoarele fapte:

- în ultimii 5 ani a **încălcat grav regulile de etică și conduită profesională** a judecătorilor, a procurorilor sau a altor profesii;
- a avut un **comportament arbitrar** sau a emis **acte arbitrare**, în ultimii 10 ani, contrare normelor imperative ale legii, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene pentru Drepturile Omului;
- în ultimii 10 ani, a admis în activitatea sa **incompatibilități și conflicte de interese** incompatibile cu funcția de judecător al CSJ.

Cît privește criteriul de integritate financiară, Legea 65/2023 stabilește că judecătorul nu corespunde acestuia, dacă Comisia vetting are dubii serioase, determinate de următoarele fapte:

- a admis, în ultimii 12 ani, o **diferență dintre avere, cheltuieli și venituri**, ce depășește cumulativ 20 de salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de Guvern pentru anul în care a început evaluarea;
- în ultimii 10 ani, a admis iregularități fiscale în urma cărora suma **impozitului neplătit** a depășit, în total, 5 salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de Guvern pentru anul în care a început evaluarea.

Legea 65/2023 stabilește următoarele surse de verificare pentru Comisia vetting în procesul de evaluare a integrității financiare:

- respectarea de către judecător a regimului fiscal de achitare a impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, de veniturile impozabile și de achitarea drepturilor de import și celor de export;
- respectarea de către judecător a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;

⁶⁷ Art.11 din Legea 65/2023

- modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia judecătorului ori a persoanelor apropiate⁶⁸, precum și cheltuielile legate de întreținerea bunurilor respective;
- sursele de venit ale judecătorului și, după caz, ale persoanelor apropiate;
- dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care judecătorul, persoana apropiată sau persoana juridică, în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi, este parte contractantă;
- dacă există sau nu donații în care judecătorul sau persoana apropiată are statut de donatar sau de donator;
- alte aspecte relevante pentru identificarea originii averii judecătorului și pentru justificarea acesteia.

Totodată, Legea 65/2023 prevede că:

- La aprecierea corespunderii cu criteriile de integritate și de integritate financiară se ține cont de prevederile legale existente la momentul săvârșirii faptelor respective;
- Actele sau constatările altor entități nu au valoare prestabilită pentru Comisia vetting;
- Constatările din hotărârile judecătorești irevocabile se iau în considerare în mod obligatoriu de către Comisia vetting, cu excepția hotărârilor pe care Comisia le consideră arbitrare sau vădit nerezonabile;
- Comisia vetting se poate pronunța doar asupra încălcărilor regulilor de etică și conduită profesională, fără a se pronunța asupra legalității hotărârilor respective.

Cît privește candidații ne-judecători la funcția de judecător al CSJ, art.20 din Legea 65/2023 stabilește că *în cazul lipsei unor reguli de etică și conduită profesională stabilite pentru domeniul în care activează sau a activat candidatul, se verifică dacă comportamentul de până la data evaluării al candidatului generează sau nu suspiciuni rezonabile referitoare la corespunderea acestuia cu cerințele de etică și conduită profesională stabilite pentru judecători.*

III.2 Inițierea procedurii de evaluare a judecătorilor CSJ

Procedura de evaluare este inițiată după transmiterea Comisiei vetting de către CSM a listei judecătorilor CSJ⁶⁹ și a candidaților pentru funcția de judecător al CSJ⁷⁰.

Potrivit Legii 65/2023, Comisia vetting notifică judecătorul/candidatul despre inițierea evaluării acestuia și solicită depunerea cu semnătură electronică a:

- declarației de avere și interese personale, cu datele actualizate, pentru ultimii 5 ani, care să includă și cheltuielile din perioada respectivă;
- chestionarului de etică;
- declarației privind lista persoanelor apropiate.

Comisia vetting a plasat pe propriul site⁷¹ declarația de avere și interese personale (inclusiv, un model completat) și chestionarul de etică, care conțin instrucțiuni clare și detaliate pentru completarea acestora.

⁶⁸ A se vedea Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale și Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art.33 alin.(4) și (5)

⁶⁹ Art.12 din Legea 65/2023

⁷⁰ Alin.(5) din art.22 din Legea 65/2023

⁷¹ <https://www.vettingmd.eu/ro/informatii-pentru-candidati>

Declarația de avere și interese personale, chestionarul de etică și declarația privind lista persoanelor apropiate se prezintă în termenul stabilit de Comisia vetting, care nu poate fi mai mic de 10 zile de la data solicitării. Lipsa unei justificări rezonabile pentru refuzul de a prezenta sau pentru neprezentarea în termen a documentelor enunțate, reprezintă temei pentru constatarea de către Comisia vetting a nepromovării evaluării.

III.3 Evaluarea judecătorilor de către Comisia vetting

Potrivit Legii 65/2023, Comisia vetting are acces la sistemele informaționale care conțin informația necesară pentru realizarea mandatului, poate primi de la orice persoană informații relevante despre judecătorul evaluat, poate acumula de sine stătător informațiile respective și poate solicita, la orice etapă a procedurii de evaluare, date și informații suplimentare de la judecătorul evaluat, cu indicarea termenului de prezentare.

Comisia vetting, inclusiv Secretariatul acesteia, prin derogare de la prevederile Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, prelucrează datele cu caracter personal. În procesul evaluării nu poate fi folosită informația, care constituie secret de stat.

Totodată, Secretariatul asigură dreptul de acces al judecătorului evaluat la datele respective. Comunicarea cu judecătorul are loc în formă electronică. Dacă judecătorul evaluat, fără motive justificate, nu a prezentat informația solicitată de Comisia vetting și/sau dacă judecătorul a refuzat să participe la audiere, Comisia evaluează judecătorul în baza informației acumulate.

Ședințele Comisiei vetting se desfășoară cu participarea a cel puțin 4 membri și sînt convocate de președintele Comisiei de evaluare sau la solicitarea a cel puțin 3 membri ai acesteia. Comisia vetting își desfășoară activitatea în ședințe închise, iar membrii Comisiei sunt obligați să participe la ședințe prin prezența fizică sau prin intermediul sistemului de videoconferință. Dosarul de evaluare este întocmit de membrul raportor desemnat, asistat de secretariat și care prezintă proiectul raportului cu privire la evaluare celorlalți membri ai Comisiei vetting.

Audierea judecătorului se desfășoară în ședință publică, care se înregistrează prin mijloace audio și video și care se plasează pe pagina web a Comisiei vetting, în cel mult 3 zile de la data audierii. Comisia vetting poate decide să desfășoare audierea sau o parte a acesteia în ședință închisă, dacă aceasta este necesar pentru asigurarea ordinii publice, protecția vieții private sau a moralității.

Potrivit Legii 65/2023, judecătorul este obligat să respecte ordinea în ședință, să răspundă la întrebările Comisiei vetting și are următoarele drepturi: să ofere explicații în cadrul audierii cu privire la dubiile comunicate în privința sa; să fie asistat de un avocat/avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare; să ia cunoștință de materialele dosarului de evaluare până la audiere; să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră relevante, dacă s-a aflat în imposibilitatea de a le prezenta anterior; să solicite audierea sa în ședință închisă.

În urma evaluării judecătorului, Comisia vetting întocmește un raport motivat cu privire la evaluare, care se aprobă cu votul majorității membrilor prezenți a Comisiei și care conține faptele relevante, motivele și concluzia privind promovarea sau nepromovarea evaluării.

Raportul cu privire la evaluare se expediază judecătorului evaluat, Consiliului Superior al Magistraturii (inclusiv, o copie în formă electronică a dosarului de evaluare) și se publică pe pagina web a Comisiei vetting.

III.4 Examinarea rezultatelor evaluării de către Consiliul Superior al Magistraturii

Examinarea rezultatelor evaluării se realizează de către CSM, în ședință publică, în baza dosarului de evaluare recepționat de la Comisia vetting, iar reprezentantul Comisiei vetting și judecătorul evaluat sunt în drept să-și prezinte poziția.

Prin hotărâre motivată, în cel mult 30 de zile de la recepționarea documentelor, CSM: acceptă raportul cu privire la evaluare și constată promovarea sau nepromovarea evaluării sau respinge raportul cu privire la evaluare și dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare a judecătorului, dacă constată circumstanțe de fapt sau erori procedurale care puteau duce la promovarea sau, după caz, nepromovarea evaluării. Hotărârea motivată a CSM se publică pe pagina web a acestuia, se expediază judecătorului vizat și Comisiei vetting.

Hotărârea CSM cu privire la nepromovarea evaluării are ca efect eliberarea din funcție a judecătorului. În acest caz, judecătorul eliberat din funcție: nu are dreptul de a exercita funcția de judecător și alte funcții de demnitate publică timp de 7 ani, din data rămânerii definitive a hotărârii CSM; este lipsit de dreptul la indemnizația unică de concediere; este lipsit de dreptul la pensie specială, cu menținerea pensiei generale pentru limita de vârstă.

III.5 Contestarea hotărârii CSM și reluarea procedurii de evaluare

Hotărârea CSM, în termen de 5 zile de la comunicarea acesteia, poate fi contestată la CSJ de către judecătorul vizat sau Comisia vetting.

CSJ examinează contestația, în ședință publică, în termen de 30 de zile, într-un complet format din 3 judecători care au promovat evaluarea și nu au activat în cadrul CSJ până la data de 31 decembrie 2022.

CSJ poate respinge sau admite contestația, dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării. În cazul admiterii contestației, CSJ dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare de către Comisia vetting, fie dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare de către CSM, fie constată promovarea sau nepromovarea evaluării în cazul anulării hotărârii CSM emise după reluarea procedurii de evaluare.

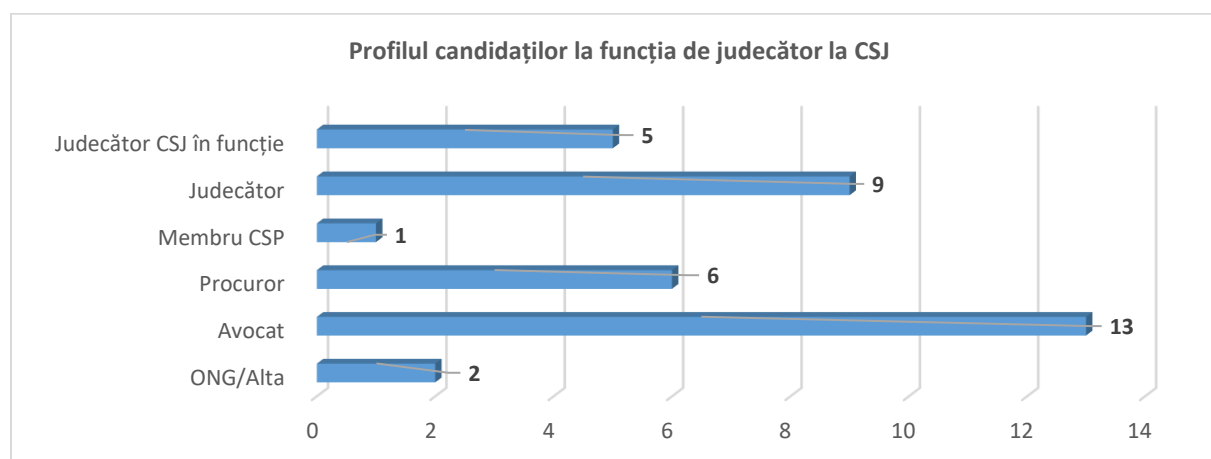
În cazul reluării procedurii de evaluare, Comisia vetting examinează doar aspectele menționate de CSM sau CSJ și organizează audieri repetate.

IV. CONSTATĂRILE MONITORIZĂRII VETTING-ULUI

În prezentul Capitol sînt rînduite rezultatele monitorizării activității Comisiei vetting de verificare a candidaților la funcția de judecător al CSJ și rezultatele activității CSM de examinare a rezultatelor evaluării Comisiei vetting.

Constatările de mai jos se referă la 36 de candidați, care au fost incluși de CSM în lista candidaților pentru funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție pînă la *01 octombrie 2024*.

Astfel, cît privește profilul candidaților, majoritatea candidaților sînt avocați (13), urmați de judecători (9) și procurori (6). Lista candidaților a inclus și 5 judecători ai Curții Supreme de Justiție în funcție, 1 membru al Consiliului Superior al Procurorilor și 2 reprezentanți ai societății civile/director, școala doctorală.

Din numărul total de 36 de candidați, care au fost incluși de CSM în lista candidaților pentru funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție: 3 candidați au trecut procedura pre-vettingului (2 procurori și 1 avocat); 4 candidați s-au restras (3 avocați și 1 director, școala doctorală) și 2 judecători CSJ în funcție au demisionat.

Astfel, din numărul total 27 de candidați, care efectiv au trecut procedura vettingului, privitor la 13 candidați Comisia vetting a aprobat 13 rapoarte de promovare și 10 rapoarte de nepromovare.

Profilul candidaților	Raportul Comisiei vetting		Hotărîrea CSM		În proces	Total
	Propunere de promovare	Propunere de nepromovare	Raport acceptat	Raport respins		
Judecător CSJ în funcție	1	2	2		1	3
Judecător	6	2	8		1	9
Membru CSP		1		1		1
Procuror	2	1	3		1	4
Avocat	3	5	8		1	9
ONG	1		1			1
total	13	10	22	1	4	27

CSM a respins raportul Comisiei vetting și a dispus reluarea procedurii de evaluare doar într-un singur caz. Privitor la 4 candidați, la data elaborării prezentului Raport, procedura de vetting nu era finalizată.

Totodată, trebuie să menționăm că constatările din acest capitol sînt făcute din perspectiva unui terț observator de bună credință și se bazează pe Metodologia de monitorizare a ședințelor și deciziilor privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, elaborată de CAPC și prezentată în compartimentul "Repere metodologice" al prezentului Raport. CAPC nu a avut acces la documentele prezentate de candidați și probele administrate de Comisia vetting. Constatările și concluziile din acest capitol au fost emise în rezultatul vizualizării audierilor candidaților, organizate de Comisia vetting, analizei rapoartelor Comisiei și a hotărîrilor CSM.

IV.1 Evaluarea de catre Comisia vetting

IV.1.1 Pre-audierea

Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei independente de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al CSJ (cu modificările din 26.09.2023, 27.11.2023, 22.03.2024)

Articolul 22. Inițierea evaluării

.....

2. Evaluarea este inițiată atunci când Comisia notifică subiectul prin poștă electronică și solicită ca acesta să depună declarația de avere și interese personale, declarația privind lista persoanelor apropiate și chestionarul de etică menționat la art.12 alin. (3) din Legea nr. 65/2023.

3. Comisia va stabili un termen pentru depunerea declarațiilor și a chestionarului de 20 de zile de la expedierea scrisorii prin poșta electronică pentru judecători în funcție ai Curții Supreme de Justiție și de cel puțin 10 zile de la expedierea scrisorii prin poșta electronică pentru candidații la funcția de judecător.

4. Subiectul trebuie să completeze declarațiile și chestionarul, să le semneze cu semnătură electronică și să le depună prin poștă electronică în termenul stabilit.

Articolul 24. Audierea publică

1. Comisia va afișa pe pagina web a Comisiei anunțuri înainte de audierile publice, identificând subiecții ale căror evaluări vor fi examinate.

2. În cazul în care, reieșind din informațiile colectate și verificate cu privire la respectarea de către subiect a criteriilor de integritate, Comisia are dubii, aceasta va trimite subiectului o notificare scrisă cu prezentarea dubiilor sale și va stabili o audiere, la cel puțin 10 zile după notificare, pentru a le discuta. În cazul în care subiectul refuză să participe la audiere, Comisia își va finaliza evaluarea pe baza informațiilor pe care le-a colectat și fără a desfășura audierea.

3. În cazul în care, reieșind din informațiile colectate și verificate, Comisia nu are dubii cu privire la respectarea de către subiect a criteriilor de integritate, aceasta va trimite subiectului o notificare scrisă și va stabili o audiere, la cel puțin 10 zile după notificare, în care va cere subiectului să confirme exactitatea informațiilor furnizate de subiect și va anunța că, în cazul în care nu primește informații noi, Comisia va adopta un raport de evaluare care să conțină propunerea de promovare.

4. Comisia va permite accesul subiectului la toate materialele din dosarul său de evaluare.

.....

Cît privește completarea declarațiilor și chestionarului, rezultatele monitorizării denotă că toți candidații au prezentat în termen: declarația de avere și interese personale, cu datele actualizate, pentru ultimii 5 ani, care să includă și cheltuielile din perioada respectivă; chestionarul de etică; și declarația privind lista persoanelor apropiate, care activează sau au activat în ultimii 5 ani în sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public.

Analiza rapoartelor de evaluare a candidaților la funcția de judecător la CSJ, aprobate de Comisia vetting, ne permite să constatăm că:

- înainte de desfășurarea audierii, Comisia de evaluare a comunicat tuturor candidaților, care urmau să fie audiați, dubiile sale în privința acestora;
- candidaților, care urmau să fie audiați, le-a fost oferit acces la materialele din dosarul de evaluare în legătură cu dubiile Comisiei de evaluare.

Totuși, trebuie să constatăm că unul din candidați, în cadrul ședinței CSM de examinare a rezultatelor evaluării de către Comisia vetting⁷², a invocat faptul că Comisia vetting nu i-a comunicat anumite dubii cu privire la care s-a pronunțat în raportul său.

Astfel, candidatul A.Ț. (judecător la CSJ) în cadrul ședinței CSM din 25.06.2024 a depus o cerere de suspendare a examinării rezultatelor raportului de evaluare din 14.05.24⁷³ pe motiv că în conținutul acestuia se face referință la o Hotărâre a CSM din 9.04.24, care nu a fost adusă la cunoștința candidatului, fiindu-i încălcat dreptul de a face cunoștință și de a oferi explicații, pe marginea acestui document. Candidatul a susținut că Comisia a administrat un înscris după audierea acestuia din 20.03.2024.

Totodată, trebuie să atragem atenția, că întrucât la data elaborării prezentului Raport, deciziile cu privire la patru candidați audiați (M.G., judecător; P.M., judecător la CSJ; M.D., avocat; A.V., procuror), nu au fost publicate, nu putem determina, dacă dubiile Comisiei în privința acestora le-au fost comunicate și dacă candidații au avut posibilitatea să prezinte explicații.

Comisia vetting a plasat pe pagina sa web⁷⁴ anunțurile despre desfășurarea audierii privitor la toți candidații (28), care urmau să fie audiați. Cel mai des (în cazul a 19 candidați), anunțurile au fost plasate între 3 și 6 zile înainte de data desfășurării audierii. În cazul a 2 candidați anunțurile au fost plasate cu 2 zile înainte de data desfășurării audierii, iar în cazul a 7 candidați cu 7 zile și mai mult înainte de data audierii.

IV.1.2 Audierea

Informații generale despre ședință

Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei independente de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al CSJ (cu modificările din 26.09.2023, 27.11.2023, 22.03.2024)

Articolul 24. Audierea publică

.....

5. Audierea va fi publică, cu excepția cazului în care Comisia dispune ca audierea sau o parte a acesteia să fie închisă, deoarece este absolut necesar să se asigure ordinea publică, protecția vieții private sau moralității. O audiere nu va fi închisă doar pentru motivul că vor fi discutate datele cu caracter personal.

6. În termen de cel mult trei zile de la notificarea cu privire la audiere, subiectul va confirma participarea la audiere și, în cazul în care consideră necesar, va depune o cerere motivată de desfășurare a audierii sau a părții acesteia în ședință închisă. Comisia va emite o decizie motivată cu privire la o astfel de cerere. În cazul în care Comisia respinge o astfel de cerere, subiectul poate refuza să participe la audiere și, în acest caz, Comisia își poate finaliza evaluarea fără a desfășura o audiere.

7. Publicul și mass-media pot participa la audierile publice. Participarea poate fi limitată în cazul în care numărul participanților nu poate încăpea în locul în care are loc audierea. În acest caz, dacă este posibil, audierea publică va fi, de asemenea, transmisă video în săli suplimentare din aceeași locație a audierii.

⁷² Ședința CSM nr.23 din 25.06.2024, începînd cu min.41 https://www.youtube.com/watch?v=siCQ4u5fz_s

⁷³ https://cdn.prod.website-files.com/65dc9c889b671cd4987c7b51/6688358c467ad19697b062b1_Turcan_report_and_dissenting_opinion_ROM.signed1.pdf

⁷⁴ www.vettingmd.eu

.....

13. Toți membrii care participă la evaluarea subiectului vor fi prezenți la audiere, fie personal, fie prin videoconferință.

Articolul 10. Conflict de interese și recuzare

.....

3. Subiecții pot cere recuzarea unui membru de la evaluarea lor. Astfel de cereri trebuie motivate și transmise Secretariatului în scris, prin poștă electronică, în cel mai scurt timp posibil. Cererile ulterioare vor fi refuzate, cu excepția cazului în care subiectul prezintă o justificare rezonabilă a faptului că cererea nu a fost făcută mai devreme.

4. Comisia va respinge cererile care nu îndeplinesc cerințele procedurale ale prezentului Regulament sau care solicită recuzarea simultană a tuturor membrilor.

5. Membrul a cărui recuzare este solicitată poate explica circumstanțele celorlalți membri, dar decizia de recuzare va fi luată de ceilalți membri fără ca acel membru să fie prezent.

6. În cazul în care un membru este recuzat sau cererea de recuzare este pendinte, acest membru nu va putea exercita următoarele acțiuni în privința subiectului evaluării:

a. nu va avea acces la informațiile care nu sunt publice;

b. se va abține de la participarea la colectarea informațiilor;

c. nu va participa la pregătirea materialelor;

d. nu va vota sau nu va discuta cu privire la subiectul respectiv; și

e. va fi absent în momentul discuțiilor cu privire la subiectul respectiv.

....

Deși Comisia vetting a făcut publice anunțurile despre desfășurarea audierii privitor la 28 de candidați, în fapt, au fost audiați 27 de candidați, deoarece un candidat (O.L, avocat) s-a retras în timpul fazei de audieri.

Audierile tuturor candidaților s-au desfășurat în ședințe publice, cu înregistrarea video și audio a ședinței.

Totodată, trebuie să constatăm că 7 candidați, dintre care 3 avocați (C.R., I.I., L.M.), 3 judecători (C.A., M.D., C.A.) și un judecător la CSJ (P.M.), au solicitat audierea în ședință închisă/parțial închisă, invocând, în special, aspecte legate de protecția vieții private. Toate solicitările au fost respinse, iar unul din candidații, care au solicitat audierea în ședință închisă, nu a participat la audieri. Din 7 candidați, care au solicitat audierea în ședință închisă/parțial închisă, doar unul a promovat vettingul (C.A., judecător).

Comisia vetting nu a restricționat în niciun fel asistarea publicului, mass-media sau a monitorilor la audierile publice. În opinia monitorilor, au fost asigurate condiții bune pentru asistarea publicului și mass-media la ședințele Comisiei vetting.

Cît privește durata audierilor: în cazul a 12 candidați, acestea au durat pînă la 15 minute; în cazul a 2 candidați, pînă la 1 oră și în cazul a 13 candidați, audierile au durat mai mult de oră. Doar 5 audieri⁷⁵ s-au desfășurat prin videoconferință, restul (22) cu prezența fizică a participanților.

Majoritatea audierilor (17) s-au desfășurat în formatul complet a membrilor Comisiei vetting (6 membri). În cazul a 10 audieri au participat doar 5 membri pe motiv al demisiei unui membru al Comisiei vetting sau abținerii unor membri al Comisiei (în 2 cazuri⁷⁶).

Rezultatele monitorizării surselor publice denotă că au fost formulate, cel puțin, 18 cereri de recuzare și toate de unul și același candidat P.M., judecător la CSJ (Anexa 2). Cele mai multe cereri de recuzare (6) au fost formulate în privința lui Andrei BIVOL, cîte 4 cereri de recuzare au fost formulate în privința lui Scott

⁷⁵ C.A., judecător; M.I., procuror; P.S., judecător; S.D., judecător; B.S., judecător

⁷⁶ Andrei BIVOL a declarat abținere la audierea lui G.V.(reprezentant ONG); Iurie GAȚCAN a declarat abținere la audierea P.M. (judecător la CSJ)

BALES și Lavly PERLING; 2 cereri au fost formulate privitor la Maria Giuliana CIVININI și câte una în privința lui Willem BROUWER și Lilian ENCIU.

Astfel, în privința lui Andrei Bivol au fost invocate următoarele motive de recuzare: este părtinitor, deoarece în 2017 acesta a reprezentat o parte care a pierdut la CSJ și deoarece, în calitate de avocat, reprezintă Guvernul în procedurile arbitrale străine; publicarea de către Comisia vetting a unei declarații privind rolul și independența sa; un sondaj de opinie publică publicat în februarie 2024; o declarație a foștilor parteneri de birou ai dlui Andrei Bivol, în care se menționează că din 19 mai 2023 dl Bivol nu mai face parte din Biroul Asociat de Avocați „Bivol Soțchi & Partners”, iar Cabinetul Avocatului „Andrei Bivol” a preluat contractele de reprezentare în arbitraj; declarația publicată la 5 iunie 2024 de MEDEL (Magistrats européens pour la démocratie et les libertés); la 22 aprilie 2024 a depus o plângere penală împotriva lui Andrei Bivol, iar la 7 mai 2024 a fost audiată în cadrul acestui proces penal; Andrei Bivol ar fi lipsit de integritate, deoarece nu ar fi inclus în declarațiile sale de avere și interese persoanele unele informații; unui fost conducător al unui ONG, care a promovat evaluarea extraordinară și a devenit judecător la CSJ, i-a fost admisă abținerea într-o cauză în care un judecător evaluat de Comisie a contestat hotărârea CSM, prin care s-a acceptat raportul Comisiei. Motivul abținerii era că organizația în care a activat, a prezentat informații Comisiei în procesul de evaluare.

În privința lui Scott BALES și Lavly PERLING au fost invocate următoarele motive de recuzare: la 25 ianuarie 2024, Comisia vetting a publicat o declarație privind rolul și independența sa; un sondaj de opinie publicat la 6 februarie 2024 de Magenta Consulting pentru Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE); membrii internaționali ai Comisiei își desfășoară activitatea cu încălcarea legii și a Constituției, pentru că nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova; la 29 mai 2024, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Parlamentului Republicii Moldova prin care a solicitat anularea Hotărârii Parlamentului nr.155 din 15 iunie 2023 privind confirmarea componenței nominale a Comisiei de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al CSJ; declarația publicată la 5 iunie 2024 de MEDEL (Magistrats européens pour la démocratie et les libertés); actul de numire a membrului internațional ar fi ilegal pentru că, la data numirii, erau membri de partid în statul lui de origine; unui fost conducător al unui ONG, care a promovat evaluarea extraordinară și a devenit judecător la CSJ, i-a fost admisă abținerea într-o cauză în care un judecător evaluat de Comisie a contestat hotărârea CSM, prin care s-a acceptat raportul Comisiei. Motivul abținerii era că organizația în care a activat, a prezentat informații Comisiei în procesul de evaluare.

Trebuie să constatăm că motivele invocate în privința recuzării lui Scott BALES și Lavly PERLING, cu excepția ultimului, au fost indicate și în cererile de recuzare a d.Maria Giuliana CIVININI.

Cererea de recuzare a lui Willem BROUWER a fost motivată prin faptul că candidatul a depus o cerere prealabilă la Parlamentul RM, prin care a solicitat anularea Hotărârii nr.183 din 18 iulie 2024 privind desemnarea unui membru în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al CSJ și modificarea HP nr.155/2023 privind confirmarea componenței nominale a Comisiei de evaluare.

Privitor la cererea de recuzare a lui Lilian ENCIU s-a invocat faptul că unui fost conducător al unui ONG, care a promovat evaluarea extraordinară și a devenit judecător la CSJ, i-a fost admisă abținerea într-o cauză, în care un judecător evaluat de Comisie a contestat hotărârea CSM, prin

care s-a acceptat raportul Comisiei. Motivul abținerii era că organizația în care a activat, a prezentat informații Comisiei în procesul de evaluare.

17 cereri de recuzare au fost respinse prin decizia Comisiei vetting, iar una s-a considerat că este lipsită de obiect, întrucât a încetat calitatea de membru a Comisiei a dnei Maria Giuliana CIVININI, în baza cererii de demisie.

Rezultatele monitorizării audierilor publice denotă că candidații, care au participat la acestea, nu au formulat obiecții procedurale în cadrul acestei faze. Totuși, singurul candidat, care nu a participat la audierile publice, a solicitat reevaluarea sau dispunerea neparticipării unui membru a Comisiei vetting la evaluarea sa, pe motiv că acesta a fost numit în calitate de membru al Comisiei la 18 iulie 2024, iar evaluarea candidatului a debutat cu un an mai înainte.

La 16 septembrie 2024 candidatul P.M. (judecător la CSJ) a depus o cerere, prin care a solicitat reluarea evaluării sale. În motivarea cererii, candidatul s-a referit la faptul că dl Willem Brouwer a fost numit de Parlament în calitate de membru al Comisiei la 18 iulie 2024, însă evaluarea sa a început cu an mai înainte. Potrivit candidatului, este necesară dispunerea reevaluării sau dispunerea neparticipării dlui Willem Brouwer la evaluarea candidatului. Candidatul a notat că, nici Legea nr. 65/2023, nici de Regulamentul Comisiei nu reglementează reluarea evaluării în cazul înlocuirii membrilor Comisiei. Totuși, candidatul pretinde aplicarea prin analogie a regulilor înlocuirii judecătorilor în completele de judecată.

Comisia vetting a respins cererea de reluare a procedurii de evaluare sau de neparticipare a dlui Willem Brower la procesul de evaluare. Comisia a constatat că:

- nici Legea 65/2023, nici Regulamentul Comisiei nu reglementează reluarea evaluării în cazul înlocuirii membrilor Comisiei. Unicul motiv pentru reevaluarea unui subiect îl constituie situațiile în care CSM sau CSJ dispun reevaluarea ca urmare a respingerii raportului Comisiei;*
- nici codurile de procedură nu reglementează obligația de a relua procesele de judecată în cazul înlocuirii judecătorilor din complet ca urmare a demisiei;*

Prevederile articolului 10 din Legea 65/2023 îi obligă pe membrii Comisiei să își exercite atribuțiile cu promptitudine. Așadar, de la data la care dl Willem Brower și-a început activitatea în Comisie, acesta a avut timp suficient ca să studieze materialele din dosarul de evaluare.

i) *Audierea propriu-zisă, deliberarea și votarea*

Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei independente de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al CSJ (cu modificările din 26.09.2023, 27.11.2023, 22.03.2024)

Articolul 24. Audierea publică

9. În cadrul audierii, subiectul evaluării va avea drepturile prevăzute la art. 15 alin. (5) din Legea nr. 65/2023. Subiectul evaluării, de asemenea, va avea dreptul de a nu se auto-incrimina cu privire la comiterea unei infracțiuni sau contravenții.

10. Subiectul nu poate furniza informații, documente sau alte materiale în timpul audierii în cazul în care Comisia le-a solicitat anterior, iar subiectul nu le-a furnizat în termenul specificat. Comisia poate permite excepții atunci când acest lucru este justificat. Comisia poate solicita unui subiect să prezinte originalele documentelor furnizate anterior sub formă de copii.

11. Audierea va începe cu un discurs de deschidere din partea Președintelui, urmată de una sau mai multe runde de întrebări posibile din partea membrilor. La sfârșitul audierii, subiectul poate face o scurtă declarație finală.

12. Subiecții și alte persoane care sunt prezente la audiere trebuie să respecte ordinea stabilită a procedurilor. În cazul în care o persoană încalcă această regulă după un avertisment, Președintele poate exclude persoana respectivă de la audiere. Un avertisment sau o excludere conform acestei norme nu schimbă sarcina probei și nu afectează dreptul la apărare al unui subiect.

.....

13. Toți membrii care participă la evaluarea subiectului vor fi prezenți la audiere, fie personal, fie prin videoconferință. Comisia va delibera cu privire la rezultatele audierilor într-o ședință închisă, fără prezența subiectului.

Rezultatele monitorizării denotă că în toate (27) ședințele de audiere monitorizate a fost respectată etapa deschiderii în procesul de audiere. În niciuna din ședințe nu a fost anunțat membrul-raportor.

Totodată, trebuie să constatăm că membrii Comisiei vetting au avut o atitudine neutră față de toți candidații audiați.

Potrivit datelor monitorizării, în cadrul audierilor, nu au fost adresate întrebări în cazul a 3 candidați; doar președintele Comisiei vetting a adresat întrebări pentru 8 candidați și unii membri ai Comisiei au adresat întrebări pentru 15 candidați. De obicei, întrebările vizau aspecte legate de integritatea financiară (14 candidați) și/sau integritatea etică (7 candidați) și se refereau, în special, la: venituri, cheltuieli, bunuri și valoarea acestora, donații, împrumuturi, avere nejustificată, conflicte de interese, relații și conexiuni cu persoane terțe/rude, informații din mass-media etc. Monitorii au apreciat că, per general, întrebările:

- au fost clare;
- au fost necesare și se refereau la circumstanțe care par să nu fi fost explicate/probate suficient anterior audierii;
- au fost relevante și se refereau la aspecte și perioade care pot și trebuie să fie evaluate.

În cadrul ședințelor de audiere 2 candidați⁷⁷ au furnizat documente/materiale și acestea au fost acceptate de Comisia vetting.

Niciunul din candidați nu a fost asistat de avocat în cadrul ședințelor de audiere. Toți candidații, care au participat la audieri, au utilizat dreptul de a face o declarație finală.

În cadrul tuturor ședințelor de audiere a candidaților la funcția de judecător al CSJ a fost asigurată traducerea și nu a fost aplicat vreun avertisment sau exclusă vreo persoană pentru nerespectarea ordinii.

Potrivit rezultatelor monitorizării, îndată după audiere, Comisia a anunțat retragerea în deliberare în cazul tuturor candidaților audiați în ședință. Analiza rapoartelor de evaluare denotă că în cazul a doi candidați Comisia nu s-a retras efectiv în deliberare: în cazul B.I. (avocat) audierea a avut loc pe data de 16.01.2024, iar în Raportul de evaluare este indicată ca dată de deliberare 18.01.2024 și 7.03.2024; în cazul T.I. (procuror) audierea a avut loc pe data de 17.01.2024, iar în Raportul de evaluare este indicată ca dată de deliberare 18.01.2024.

Cît privește durata deliberărilor: în 11 cazuri deliberarea a durat pînă la 30 de zile, în 12 cazuri deliberarea a durat mai mult de 30 de zile. Cea mai scurtă deliberare a fost de 2 zile (2 candidați) și cea mai lungă este de 140 zile (13 iunie au avut loc audierea, iar pe 01 octombrie adoptarea raportului). Totodată, trebuie să

⁷⁷ C.A. (avocat); C.R.(avocat)

menționăm, că la data elaborării prezentului Raport nu erau adoptate rapoarte cu privire la 3 candidați, care au fost audiați în septembrie-octombrie 2024.

ii) *Raportul cu privire la evaluare*

Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei independente de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al CSJ (cu modificările din 26.09.2023, 27.11.2023, 22.03.2024)

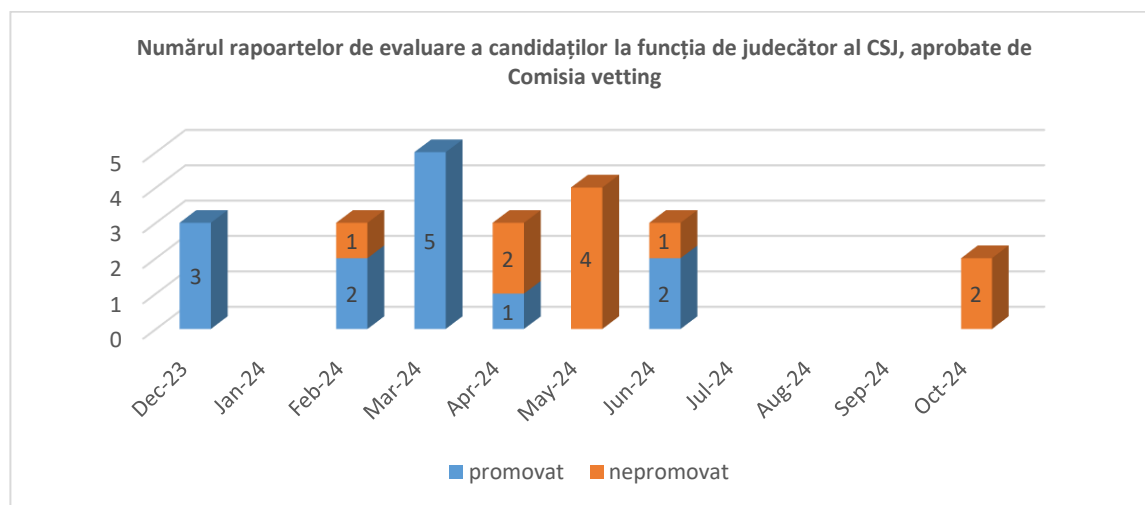
Articolul 25. Raportul de evaluare

1. Comisia va pregăti un raport motivat care va conține faptele relevante, motivele și concluzia cu privire la faptul dacă subiectul corespunde criteriilor de integritate etică și financiară. Raportul de evaluare va fi aprobat cu votul majorității membrilor nerecuzați, care nu se pot abține de la vot.

2. În cazul în care un membru nu este de acord cu raportul Comisiei, membrul respectiv va oferi o declarație scrisă cu privire la motivele sale tuturor celorlalți membri în termen de trei zile de la votul Comisiei. În cazul în care, pe baza declarației membrului respectiv, membrii care votează în favoarea raportului consideră că acesta ar trebui corectat sau ar trebui adăugate comentarii pentru a răspunde la chestiunile indicate în această opinie separată, majoritatea poate face acest lucru în termen de trei zile de la depunerea declarației respective. Cu excepția cazului în care este retrasă, opinia separată se anexează la raportul Comisiei.

.....

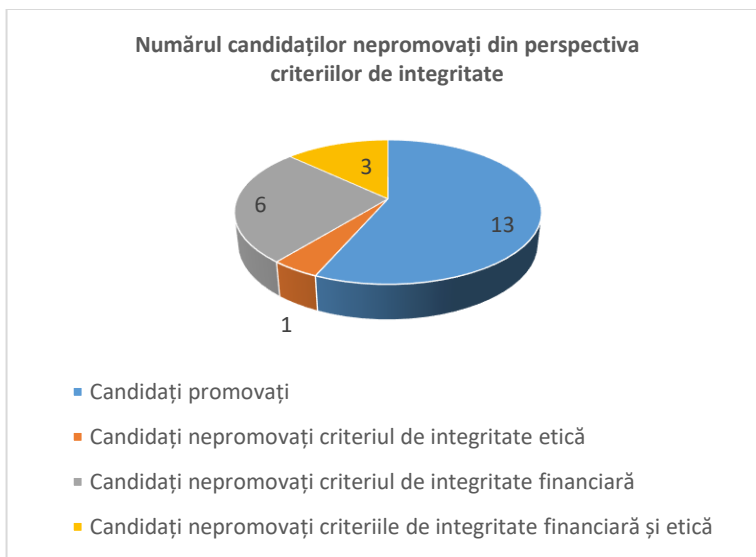
Pe parcursul perioadei de monitorizare, Comisia vetting a aprobat 23 rapoarte de evaluare a candidaților la funcția de judecător al CSJ. Cele mai multe rapoarte de evaluare (5) au fost aprobate în luna mai 2024.

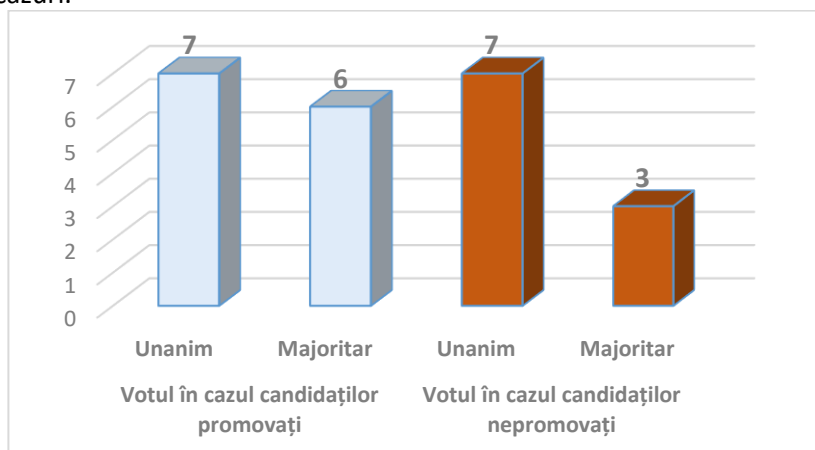
Prin 13 rapoarte Comisia vetting a propus promovarea evaluării externe, efectuată în conformitate cu criteriile stabilite la articolul 11 din Legea 65/2023. Astfel, au fost promovați: 1 judecător în funcție la CSJ, 6 judecători, 3 avocați, 2 procurori și un reprezentant al societății civile.

Celelalte 10 rapoarte de nepromovare, adoptate de Comisia vetting, s-au referit la: 2 judecător în funcție la CSJ, 2 judecători, 5 avocați, 1 procuror și 1 membru al CSP. Potrivit rapoartelor Comisiei vetting, în baza informațiilor obținute și a celor prezentate de subiectul evaluării, nepromovarea evaluării externe a fost motivată prin:

- necoresponderea candidatului cu criteriul de integritate etică, stabilit în articolul 11 alin. (2) din Legea 65/2023 – în cazul 1 avocat;
- necoresponderea candidatului cu criteriul de integritate financiară, stabilit în articolul 11 alin. (3) din Legea 65/2023 - în cazul 1 judecător, 1 procuror și a 4 avocați;
- necoresponderea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară - în cazul 1 judecător la CSJ, 1 judecător și 1 membru a CSP.

Cît privește votul în cadrul Comisiei vetting, constatăm că în cazul candidaților promovați, candidații au fost propuși pentru promovarea evaluării externe, cu votul unanim în 7 cazuri și cu votul majoritar în 6 cazuri.

În cazul candidaților nepromovați, propunerea de nepromovare a evaluării externe a fost adoptată cu votul unanim pentru 7 candidați și cu votul majoritar pentru 3 candidați.

Existența unui număr important de cazuri (9) în care Comisia a aprobat raportul cu majoritatea voturilor, combinată cu obligativitatea oferirii unei declarații scrise/opinii separate (alin.2 din art.25 din Regulamentul Comisiei vetting), ridică anumite riscuri:

- **Lipsa transparenței procesului decizional** (alin.2 lit.c) din art.2 din Legea 65/2023), care se concretizează prin motivare insuficientă. Dacă actul normativ intern al Comisiei impune declarații scrise/opinii separate pentru a clarifica punctele de vedere diferite ale membrilor Comisiei, absența acestora poate crea un deficit de transparență. Publicul și candidații nu vor înțelege motivele exacte pentru care un membru al Comisiei vetting a fost de acord sau nu cu soluția adoptată de majoritate. Aceasta ar putea reduce încrederea în activitatea Comisiei și poate crea impresia că deciziile sunt luate în mod opac.
- **Îngrădirea dreptului la apărare și la o evaluare echitabilă** (alin.2 lit.b) din art.2 din Legea 65/2023), care de concretizează prin limitarea accesului la argumente juridice. Declarațiile scrise/opiniile separate sunt un instrument esențial pentru asigurarea unei evaluări echitabil. Ele

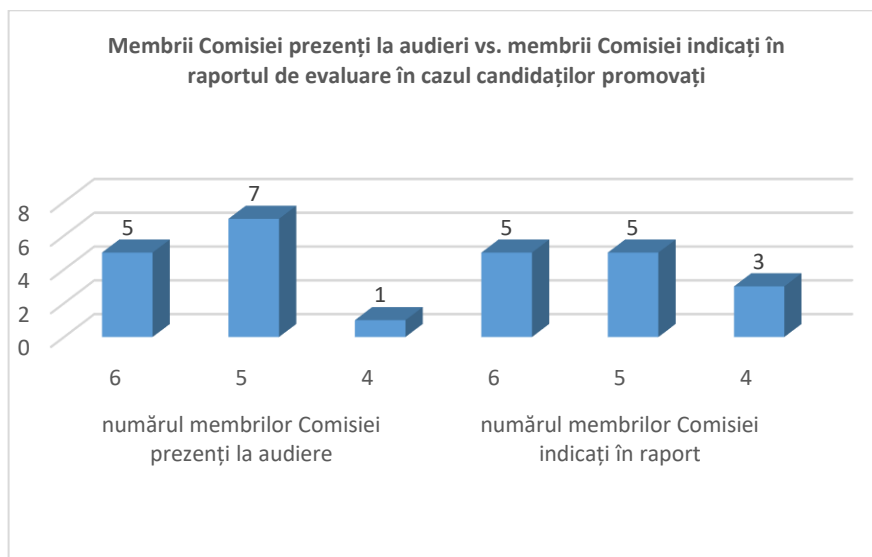
permit candidaților să înțeleagă în detaliu cum au fost aplicate metodologia, principiile de drept și care sunt argumentele pentru sau împotriva unei anumite soluții. Fără opinii separate, candidații nu pot afla posibilele puncte de vulnerabilitate în raționamentul raportului de evaluare, ceea ce ar putea limita opțiunile lor de contestare.

- **Crearea unor precedente confuze:** în anumite cazuri, absența unei opinii separate poate face ca raportul să nu fie suficient de clar sau detaliat în ceea ce privește interpretarea unor anumite fapte, detalii. Opiniile separate pot clarifica aplicațiile posibile ale unei raport de evaluare și pot ajuta la stabilirea unui cadru mai clar pentru rapoartele de evaluare viitoare. Fără aceste opinii, nu se poate ști cu certitudine, care sunt argumentele care susțin decizia finală.
- **Creșterea riscului de eroare,** care se concretizează prin lipsa unui control intern complet. Opiniile separate pot ajuta la identificarea unor posibile erori în evaluarea candidaților. Fiecare membru are un punct de vedere propriu, iar diferențele de opinie pot ajuta la o examinare mai amănunțită a cazului. Fără opinii separate, riscul ca o decizie greșită să rămână neschimbată este mai mare, deoarece nu se exprimă puncte de vedere alternative, care să provoace o reanalizare detaliată a cazului.
- **Percepția de evaluare inechitabilă a candidaților la funcția de judecător al CSJ, care afectează încrederea publicului în viitorii judecători.** Absența opiniilor separate poate submina percepția de imparțialitate și transparență a Comisiei vetting. Publicul și subiecții evaluării ar putea considera că raportul Comisiei vetting este rezultatul unor compromisuri interne sau a unei presiuni politice, iar nu al unui raționament logic clar și independent.

Totodată, rezultatele monitorizării denotă că rapoartele Comisiei vetting au fost aprobate cu un număr diferit de membri.

Astfel, în cazul candidaților promovați: 5 audieri s-au desfășurat cu prezența a 6 membri, 7 audieri cu prezența a 5 membri și o audiere cu prezența a 4 membri.

Cît privește numărul membrilor Comisiei vetting, indicați în raportul de evaluare: în cîte 5 rapoarte de evaluare sînt indicați 6 membri și respectiv 5 membri, în 3 rapoarte de evaluare 4 membri a Comisiei vetting.

Trebuie să constatăm că în cazul a doi candidați (B.R., avocat și B.L., avocat), deși audierea s-a desfășurat cu participarea a 5 membri a Comisiei, în raportul de evaluare sînt indicați doar 4 membri: lipsește BIVOL Andrei, nefiind indicat motivul neincluserii acestuia în raport.

Cît privește candidații nepromovați, rezultatele monitorizării denotă că numărul membrilor Comisiei vetting prezenți la audiere coincide cu numărul membrilor Comisiei indicați în raportul de evaluare. Astfel,

8 audieri s-au desfășurat cu prezența a 6 membri a Comisiei vetting și 2 audieri cu prezența a 5 membri. Respectiv, în rapoartele Comisiei sînt indicate numele membrilor Comisiei, care au participat efectiv la audiere.

În general, rapoartele de evaluare a candidaților sînt cuprinzătoare, conținînd toate elementele prescrise (faptele relevante, motivele, concluzia cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării). Textul rapoartelor este clar, aparent, concluzia derivînd din faptele relevante reținute, fiind utilizate formulări specifice și individualizate, pornind de la circumstanțele particulare ale cazului. Întrucît, monitorii CAPC nu au avut acces la dosarele candidaților, nu putem evalua dacă în raport au fost indicate toate faptele, motivele relevante.

În ipoteza în care a existat o controversă cu privire la o anumită împrejurare de fapt și/sau probele din speță au fost contradictorii, Comisia le-a apreciat neutru (8 cazuri) sau în favoarea candidatului (3 cazuri).

În publicarea rapoartelor de evaluare, Comisia vetting a respectat exigențele menite să asigure protecția datelor cu caracter personal.

Din numărul total de 23 de rapoarte de evaluare a Comisiei vetting, în 4 rapoarte au existat opinii separate. Astfel, Maria Giuliana CIVININI a formulat 3 opinii separate și una partial separata:

În Opinia separată privitor la candidatul B.I.(avocat), Maria Giuliana CIVININI nu a susținut constatarea, conform căreia candidatul B.I. nu promovează evaluarea externă, în conformitate cu criteriul integrității financiare. A fost de acord, în cea mai mare parte, cu reconstrucția făcută de majoritate cu privire la activele, veniturile și cheltuielile subiectului evaluării, însă constatările d.CIVININI au fost diferite în legătură cu două aspecte esențiale: calcularea cheltuielilor gospodăriei (cheltuieli de trai) și neincluderea în venitul familiei a unei sume de bani considerabile, plătită soției candidatului, în urma unui proces judiciar.

În Opinia parțial separată privitor la candidatul B.S.(membru CSP), Maria Giuliana CIVININI a susținut constatarea, conform căreia candidatul B.S. nu promovează evaluarea externă, în conformitate cu criteriul integrității financiare, dar a susținut că pe partea conformității cu criteriul integrității etice, candidatul ar fi trebuit să promoveze evaluarea externă. Majoritatea membrilor Comisiei au decis că două hotărîri judecătorești, adoptate de B.S. sînt arbitrare. Ambele cauze au ajuns la CtEDO, care a constatat încălcarea unor prevederi din CEDO. Potrivit d.CIVININI, pentru a fi în situația unei încălcări a art.11 alin.(2) lit.a) este necesar ca candidatul: 1) să fi adoptat un act arbitrar în sensul stabilit de CtEDO, 2) să fi încălcat normele imperative, 3) și drepturile omului, astfel cum au fost stabilite în cauze similare de către CtEDO, acestea nefiind întrunite în cazul candidatului.

În Opinia separată privitor la candidatul I.I.(avocat), Maria Giuliana CIVININI nu a susținut constatarea, conform căreia candidatul B.I. nu promovează evaluarea externă, în conformitate cu criteriul integrității financiare. În opinia majorității, nepromovarea a avut la bază constatarea averii inexplicabile pentru fiecare an din perioada 2011–2022. Avînd în vedere informațiile acumulate de analiști, răspunsurile și documentele prezentate de candidat d.CIVININI a ajuns la alte concluzii în legătură cu două aspecte esențiale: calcularea cheltuielilor gospodăriei și sursa mijloacelor pentru achiziționarea unui apartament, unicul bun imobil al candidatului.

În Opinia separată privitor la candidatul T.A.(judecător CSJ), Maria Giuliana CIVININI nu a susținut constatarea, conform căreia candidatul T.A. nu promovează evaluarea externă, în conformitate cu criteriile integrității financiare și etice. În opinia d.CIVININI, calculând elementele pozitive ignorate de majoritate, adăugând elementele pozitive menționate la veniturile din anii următori și calculând elementul negativ, averea nejustificată este sub pragul prevăzut de lege. Cît privește nepromovarea testului de integritate etică, conform majorității, nepromovarea rezultă din adoptarea sau participarea la adoptarea hotărârilor arbitrare, cu încălcarea legii și a principiilor stabilite de CtEDO în cazuri similare. Potrivit d.CIVININI, pentru a fi în situația unei încălcări a art.11 alin.(2) lit.a) este necesar ca candidatul: 1) să fi adoptat un act arbitrar în sensul stabilit de CtEDO, 2) să fi încălcat normele imperative, 3) și drepturile omului, astfel cum au fost stabilite în cauze similare de către CtEDO, acestea nefiind întrunite în cazul candidatului.

În legătură cu opiniile separate, formulate de Maria Giuliana CIVININI, singurul membru al Comisiei vetting, care la data numirii corespundea cerințelor stabilite de art.7 din Legea 65/2023, trebuie să constatăm, că acestea abordează 2 aspecte importante pentru activitatea de evaluare a Comisiei:

1. Aplicarea indicatorului cheltuielilor medii ale gospodăriei fără a lua în considerare veniturile, presumînd că acestea sînt, în mod necesar, mai mari decît cele declarate.

În unele opinii separate d.CIVININI a constatat că *"majoritatea a decis să aplice indicatorul cheltuielilor medii ale gospodăriei fără a lua în considerare veniturile și presupunînd că – avînd în vedere conținutul presupuselor cheltuieli – veniturile sunt în mod necesar mai mari decît cele declarate"*.

Potrivit, d.CIVININI:

"Acest rezultat este în mod clar inechitabil, incorect și:

- contrar scopului legii care urmărește să excludă din concursul la funcția de judecător la CSJ persoanele care au acumulat sau s-au bucurat de avere nejustificată și nu cele care nu se încadrează într-un eșantion statistic;*
- contrar standardului probei prevăzut de lege, în sensul că pune în responsabilitatea candidatului sarcina de a aduce o dovadă negativă (prin definiție imposibilă) că nu a cheltuit o anumită sumă de bani și în sensul că implică ideea că venitul probat este mai mic decît cel real;*
- nerezonabil și posibil să discrimineze; folosind o cifră care reflectă media, toți cei care au salarii mai mici decît media riscă automat să fie excluși din concursul la funcția judecător; lipsa abordării individuale și contextuale încalcă articolul 14 al CEDO în raport cu articolele 6 și 8 ale CEDO."*

".....indicatorul cheltuielilor medii ale gospodăriei este intrinsec legat de indicatorul venitului mediu disponibil și că evaluarea financiară nu poate ignora venitul real pentru determinarea cheltuielilor"

2. Aprecierea caracterului arbitrar a hotărârilor judecătorești adoptate sau la adoptarea cărora a participat candidatul (element evaluat în legătură cu criteriul de integritate etică, art.11 alin.(2) lit.a) din Legea 65/2023)

Maria Giuliana CIVININI a analizat prevederile art.11 alin.(2) lit.a) din Legea 65/2023 privind integritatea etică a judecătorilor din perspectiva standardelor europene, a prezentat interpretările prevederilor respective.

Evaluarea unui candidat "... a oferit Comisiei de evaluare o oportunitate neprețuită – care, din păcate, a fost ratată – de a aborda una dintre cele mai controversate dispoziții ale Legii privind evaluarea externă și de a clarifica abordarea care trebuie adoptată în cazurile în care hotărârile CtEDO sînt relevante pentru luarea deciziei judecătorului sau hotărârile CtEDO stabilesc că în cauza, judecată la nivel național de un judecător supus evaluării, a avut loc o încălcare a Convenției."

Potrivit d.CIVININI, pentru a fi în situația unei încălcări a art.11 alin.(2) lit.a) este necesar ca candidatul: 1) să fi adoptat un act arbitrar în sensul stabilit de CtEDO, 2) să fi încălcat normele imperative, 3) și drepturile omului, astfel cum au fost stabilite în cauze similare de către CtEDO.

"... aprecierea comportamentului arbitrar nu poate fi automată, ci trebuie individualizată în funcție de caracteristicile cazului concret"

"Nimic în gestionarea cazului sau în decizie nu indică încăpățînarea de a nu aplica principiul CtEDO, dorința de a încălca drepturile omului sau reaua credință. Deciziile motivate au aplicat pur și simplu normele care reglementează procedura de legalitate. Cauzele examinate arată în mod clar cum, în absența unei adaptări normative a sistemului juridic național la normele convenționale, astfel cum au fost interpretate de Curte, poate fi extrem de dificil pentru judecătorul național să le aplice în mod eficient. În mod paradoxal, este mai simplu să se garanteze drepturi materiale absolute... decît drepturi procesuale (echitate, oralitate, nemijlocire), care se înscriu în mod necesar într-un cadru procesual complex și strîns interconectat... Încălcarea, așa cum a stabilit Curtea, există, dar nu depinde de un act arbitrar sau de o decizie arbitrară a judecătorului. Dimpotrivă, aceasta este imputabilă statului, care nu ia toate măsurile necesare pentru a asigura legalitatea acțiunii judiciare."

IV.1.3 Post-audiere

Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei independente de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al CSI (cu modificările din 26.09.2023, 27.11.2023, 22.03.2024)

Articolul 25. Raportul de evaluare

.....

5. Conform prevederilor art. 16 alin. (5) din Legea 65/2023, raportul de evaluare va fi publicat pe pagina web oficială a Comisiei, cu măsurile de precauție adecvate pentru protejarea vieții private a subiectului și a altor persoane, în termen de trei zile de la adoptarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a unei hotărâri în temeiul articolului 17 alin. (2). După publicare, raportul poate fi redactat doar în vederea corectării greșelilor tehnice, gramaticale sau ortografice.

6. În cazul în care Comisia concluzionează că subiectul sau orice altă persoană fizică sau juridică a furnizat informații frauduloase sau care ar putea descrie încălcări ale legii, Comisia va sesiza o autoritate competentă în vederea unor investigații suplimentare și, după caz, a unor măsuri de asigurare a respectării legislației.

Comisia de evaluare a publicat pe pagina sa web (<https://www.vettingmd.eu/ro/subiecti-ai-evaluarii>) informația despre rezultatul evaluării judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție cu respectarea exigențelor menite să asigure protecția datelor cu caracter personal.

În procesul monitorizării ședințelor de audiere și a rapoartelor de evaluare nu au fost identificate cazuri, în care Comisia vetting să fi sesizat organele competente despre constatarea furnizării informațiilor, care nu corespund realității sau constatării de încălcări ale legii.

IV.2. Examinarea rezultatelor evaluării de către CSM

IV.2.1 Anunțarea ședinței CSM, informații generale despre ședință

Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea CSM modificată cu nr. 16/1 din 24.01.2023, în vigoare 10.02.2023

Pct. 6.3 Secretariatul Consiliului comunică membrilor agenda ședinței, data, ora și locul desfășurării ședinței, cel târziu cu 3 zile înainte de ședință, cu excepția ședințelor extraordinare. Agenda ședinței se publică pe pagina web a Consiliului.

Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curtii Supreme de Justiție

Articolul 17. Examinarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a rezultatelor evaluării

(1) Consiliul Superior al Magistraturii examinează în ședință publică, în baza dosarului de evaluare recepționat de la Comisia de evaluare, rezultatele evaluării judecătorului. Judecătorul poate prezenta informații suplimentare pe care le consideră relevante doar dacă probează că a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior. Reprezentantul Comisiei de evaluare și judecătorul evaluat, în persoană, sunt în drept să își prezinte poziția.

Anunțurile cu privire la desfășurarea ședințelor au fost publicate cu 4 zile înainte de data ședințelor, cu excepția a 6 candidați, în care anunțul a fost publicat cu 3 zile înainte de data ședinței (L.B., avocat; V.P., judecător; A.M., judecător; D.M., judecător; S.B., membru CSP; R.B., avocat).

Toate ședințele de audiere au fost publice, exceptând un singur candidat (I.I., avocat), în care ședința a fost declarată parțial închisă. În acest caz, a fost emisă o decizie, fiind invocat drept motiv prevenirea divulgării informației care se referă la viața privată.

Ședințele CSM au avut loc cu asistarea publicului, mass-mediei și a monitorilor, fiind asigurate condiții bune pentru asistare.

În majoritatea cazurilor, examinarea rapoartelor de evaluare s-a desfășurat într-o singură ședință (19 cazuri), însă au existat cazuri în care ședințele au fost întrerupte:

- 1) în 3 cazuri ce vizează candidaturile a 3 avocați (I.I.; A.R., și I.B.) au avut loc 2 ședințe;
- 2) în 3 cazuri ce vizează candidaturile la I.Ț., procuror; A.Ț., judecător și S.B., membru CSP, au avut loc 4 ședințe de examinare a raportului de evaluare.

În general, ședințele s-au desfășurat cu prezența fizică a candidaților, în incinta CSM. Doar într-un singur caz, referitor la candidatura S.B., membru CSP, ședința a avut loc prin videoconferință. În 2 cazuri (MC, procuror și L.C., avocat), candidații nu au fost prezenți fizic la ședințele de examinare a raportului de evaluare. Toate ședințele s-au desfășurat în lipsa reprezentantului Comisiei de evaluare, fără a fi indicat motivul neprezenței. În cadrul examinării candidaturii A.M., judecător, secretariatul CSM a raportat că, comisia de evaluare a comunicat că nu dă curs cererii de participare la ședință. În alte trei cazuri, Comisia de evaluare a solicitat examinarea raportului de evaluare în lipsa acestora.

Toate ședințele s-au desfășurat cu înregistrări audio/ video și difuzate în timp real. Durata ședințelor a variat în medie de până la 1 oră.

Monitorii au constatat că, în cadrul ședințelor, unii membri ai CSM au absentat:

- în cazul examinării raportului de evaluare a candidatului A.C., judecător și a candidatului S.B., membru CSP - membru Lucia Popescu și-a declarat abținere invocând faptul că soțul participă la concurs;
- în cazul examinării raportului de evaluare a candidatului R.C., avocat - membru Maria Frunze a absentat;
- în cazul examinării raportului de evaluare a candidatului A.C., avocat - membru Vasile Schiopu, concediu se afla în concediu din cont propriu, iar Aliona Miron nu a fost detașată;
- în cazul examinării raportului de evaluare a candidatului A.Ț., judecător - membru Tatiana Ciaglic, a plecat la o ședință;
- în cazul examinării raportului de evaluare a candidatului V.P., judecător - membru Nina Cernat s-a retras;
- în cazul examinării raportului de evaluare a candidatului A.M., judecător - membrii Vasile Schiopu se afla în concediu, iar membru Nina Cernat nu a putut participa;

Rezultatele monitorizării indică faptul că, în cazul a cinci candidați, au fost formulate cinci abțineri. De asemenea, a fost înaintată o singură cerere de recuzare înaintată de candidatul A.Ț., judecător față de următorii membri ai CSM: Ion Guzun, Vasile Schiopu Aliona Miron și Ioana Chironeț. În plus a fost constatat că, același candidat a formulat două cereri de recuzare împotriva membrului CSM Ion Guzun. Cererea de recuzare a fost respinsă ca neîntemeiată.

În cadrul ședințelor au fost formulate obiecții procedurale de către doi candidați A.Ț., judecător și I.B., avocat. Cele mai multe obiecții și cereri au fost formulate de candidatul A.Ț., judecător care a solicitat:

- suspendarea examinării rezultatelor evaluării;
- administrarea de probe noi;
- verificarea incompatibilității a membrului din cadrul comisiei de evaluare, Lavry Perling.

De asemenea, candidatul A.Ț., judecător a înaintat în cadrul ședinței CSM o sesizare adresată Parlamentului RM și Curții Constituționale, prin care a fost solicitat verificarea constituționalității la desemnarea membrului dna Lavry Perling și desemnarea unui alt membru din partea partenerilor externi. Tot acest candidat a sesizat CSM privind existența unei atitudini neechitabile față de el, făcând referire la candidatul S.B., membru CSP, în care CSM a admis probele depuse peste termen, iar în cazul candidatului probele administrate peste termen, au fost respinse. Toate obiecțiile și cererile înaintate de candidat au fost respinse.

IV.2.2 Ședința propriu-zisă

Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție

Articolul 17. Examinarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a rezultatelor evaluării

(1)....Reprezentantul Comisiei de evaluare și judecătorul evaluat, în persoană, sunt în drept să își prezinte poziția.

Etapă de deschidere a ședințelor a fost respectată, fiind anunțați membrii – raportori. A fost raportată doar o singură cauză, în care nu a fost anunțat membru-raportor. Atitudinea membrilor față de candidați a fost neutră, excepție fiind doar față de candidatura S.B., membru CSP, care a fost una binevoitoare.

De asemenea, a fost constatat rolul activ al membrilor CSM la examinarea rapoartelor de evaluare a candidaților, fiind adresate întrebări atât sub aspectul eticii cât și sub aspectul financiar. În cazul candidatului V.P. s-a solicitat confirmarea intenției sale de a-și menține candidatura pentru funcția de judecător CSJ. Membru Ion Guzun a solicitat ca V.P. să menționeze care sunt întrebările formulate de comisia de vetting. În cazul la șase candidați, întrebările formulate de CSM nu au fost necesare. Acestea au vizat fapte deja constatate de Comisia vetting și formulări generale referitor la faptul dacă au fost respectate drepturile candidatului în procesul de evaluare. De obicei, întrebările începeau cu formula: "Pentru public spuneți...".

Dintre toți candidații, doar candidatul A.Ț., judecător a fost asistat de avocat în cadrul ședinței CSM.

În cadrul ședințelor, trei candidați au prezentat documente și materiale suplimentare, invocând imposibilitatea acestora de a le prezenta în termen. CSM a respins aceste probe pe motiv că, nu a fost făcută dovada imposibilității prezentării în termen, exceptând doar candidatul S.B., membru CSP, în care CSM a admis administrarea de probe noi peste termenul stabilit.

Ordinea în cadrul ședințelor CSM a fost respectă, nefiind aplicate avertismente.

În partea exercitării dreptului de a face o declarație finală s-a stabilit, că doar 8 candidați au făcut uz de acest drept.

IV.2.3 Deliberarea și votarea, hotărârea CSM

Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție

Articolul 17 Examinarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a rezultatelor evaluării

(2) Prin hotărâre motivată, adoptată în cel mult 30 de zile de la recepționarea documentelor menționate la art.16 alin.(6), Consiliul Superior al Magistraturii:

a) acceptă raportul cu privire la evaluare și constată promovarea sau nepromovarea evaluării;
b) respinge raportul cu privire la evaluare și dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare a judecătorului, dacă constată circumstanțe de fapt sau erori procedurale care puteau duce la promovarea sau, după caz, nepromovarea evaluării;

c) după recepționarea raportului cu privire la evaluare, întocmit ca urmare a reluării procedurii de evaluare, prevăzută la lit.b), acceptă raportul conform lit.a) sau îl respinge și constată promovarea sau nepromovarea evaluării.

(3) Hotărârea motivată a Consiliului Superior al Magistraturii se publică pe pagina web oficială a acestuia și se expediază, la adresa de poștă electronică, judecătorului vizat și Comisiei de evaluare în ziua adoptării.

După încheierea ședințelor, CSM a anunțat la finalul ședințelor că se retrage în deliberare, cu excepția la trei dosare. În mod efectiv, membrii CSM s-au retras în deliberare doar în 11 cazuri, care a durat în mediu 10 minute. În celelalte cazuri, hotărârea a fost adoptată și comunicată după deliberare, îndată după ședință la intervalul de 1 minut. Doar în cazul candidaturii A.C., judecător, adoptarea hotărârii a fost

amânată. Pentru fiecare hotărâre, președintele a anunțat votul tuturor membrilor CSM. Voturi secrete nu au fost aplicate.

În rezultatul monitorizării s-a constatat că, toate hotărârile CSM au inclus numărul și data, fiind publicate în aceeași zi. Totuși în 14 cazuri, hotărârile CSM au fost publicate peste o zi de la data pronunțării.

În toate cazurile au fost acceptate raporturile de evaluare, cu excepția candidatului S.B., membru CSP, în care raportul de evaluare a fost respins.

”potrivit Hotărârii CSM cu privire la raportul Comisiei de evaluare extern a candidatei la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție cu nr. 310/21 din 5 iunie 2024 Plenul a concluzionat existența circumstanțelor faptice noi care ar putea duce eventual la promovarea evaluării de către subiectul evaluării și care urmează a fi examinate suplimentar de către Comisia de evaluare. În acest sens, în temeiul art. 17 alin. (2) lit. b) din Legea 65/2023 Plenul Consiliul a respins raportul Comisiei de evaluare prin care s-a constatat nepromovarea de către candidată a evaluării externe, cu dispunerea reluării procedurii de evaluare. ”

Rezultatele monitorizării au stabilit că, hotărârile Plenului CSM sunt motivate, conținând faptele relevante, motivele, concluzia cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării, inclusiv termenul și procedura de contestare. În cazul examinării raportului de evaluare față de candidatura R.C., avocat, hotărârea Plenului CSM deși este cuprinzătoare, clară, totuși a fost constatat că, de fapt este o copie a raportului și a concluziile comisiei de evaluare. De asemenea, monitorii au identificat două hotărâri în care Plenul CSM nu a apreciat probele administrate față de candidații: R.C., avocat și A.C., judecător și trei hotărâri în care Plenul CSM a adoptat o poziție neutră în aprecierea probelor, acestea se referă la 2 judecători (A.Ț. și D.M.) și un procuror (I.Ț.).

La publicarea hotărârilor Plenului CSM, au fost respectate exigențele menite să asigure protecția datelor cu caracter personal.

IV.2.4 Contestații și decizia CSJ

Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție

Articolul 18 Examinarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a rezultatelor evaluării

(1) Prin derogare de la prevederile Codului administrativ, hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la art.17 alin.(4) poate fi contestată de către judecătorul vizat sau de către Comisia de evaluare la Curtea Supremă de Justiție în termen de 5 zile de la comunicarea hotărârii motivate a Consiliului Superior al Magistraturii. Depunerea contestației suspendă executarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) Contestația se depune la Curtea Supremă de Justiție și se examinează în termen de 30 de zile de un complet format din 3 judecători care au promovat evaluarea și nu au activat în cadrul Curții Supreme de Justiție până la data de 31 decembrie 2022.

Hotărârile Plenului CSM au fost contestate de opt candidați: 4 avocați (R.C., I.I., M.L. și A.R.), 3 judecători (A.C., A.Ț. și D.M.) și 1 procuror (I.Ț.). Motivele de fapt și de drept ale contestațiilor nu sunt cunoscute.

Potrivit informațiilor de pe portalul csj.md, la 9.07.2024 A.Ț. judecător a înregistrat contestația la CSJ. În cadrul examinării cauzei, a fost depusă o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate privind anumite prevederi legale și anume: art. II din Legea pentru interpretarea unor acte normative nr. 180 din 07.07.2023; art. 15 alin. (8) din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, nr. 65 din 30.03.2023; art. 18 alin. (1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, nr. 947 din 19.07.1996. De asemenea, pe parcursul examinării cauzei, judecătorul V. Gribincea a depus o declarație de abținere, care a fost admisă.

În ceea ce privește contestațiile depuse de 3 avocați (R.C., I.I., și A.R.), acestea au fost respinse. Pentru A.C., judecător și I.Ț., procuror, ședințele de examinare au fost amânate până la soluționarea excepției de neconstituționalitate.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Cadrul legal

Evaluarea candidaților la funcția de judecător al CSJ este reglementată de Legea nr.65 din 30.03.2023 privind evaluarea externă judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (vetting) și de Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei independente de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție. Ambele acte normative au constituit obiectul unor modificări frecvente.

Astfel, Legea 65/2023, într-un termen relativ scurt de la data adoptării, a fost modificată și completată de 5 ori. Totodată, la 7 iulie 2023 Parlamentul a adoptat Legea nr.180 pentru interpretarea unor prevederi din Legea 26/2022 și Legea 65/2023, prin care s-au oferit unele clarificări privitor la statutul Comisiei de evaluare și cerințele privind calitatea de membru al acesteia. Analiza implicațiilor practice ale Legii 180/2023 denotă că legea respectivă în esență a instituit noi reglementări, iar aceasta contravine art. 71 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative. Sinteza procesului de revizuire a Legii 65/2023 arată că modificările au fost promovate preponderent prin inițiative legislative ale deputaților din Parlament, care au intervenit *"din mers și în timpul jocului"* cu modificări care trebuiau să răspundă unor provocări și circumstanțe de conjunctură, apărute în procesul de aplicare a legii, precum și să remedieze unele lacune reținute în Opiniile Comisiei de la Veneția, ceea ce contravine principiilor fundamentale, aplicate în procesul de elaborare și promovare a actelor normative.

Similar Legii 65/2023 în baza căreia a fost adoptat, Regulamentul Comisiei vetting a fost modificat de trei ori. Analiza Regulamentului Comisiei arată că acesta, în mare parte, reproduce prevederile Legii 65/2023 și nu oferă prevederi mai detaliate, în special, privitor la componența Secretariatului, criteriile și modul de selectare a personalului.

Comisia vetting

Comisia vetting nu este autoritate publică în sensul prevederilor Codului administrativ, iar Activitatea Comisiei nu este publică, cu unele excepții stabilite de Legea 65/2023 și de Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare. Comisia de evaluare dispune de competențe extinse pentru a asigura o evaluare completă și obiectivă a subiecților, având acces la multiple surse de informații și puterea de a solicita informații și audia părțile relevante.

Prin HP nr.155 din 15.06.2023 a fost confirmată componența nominală a Comisiei de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, după cum urmează: Andrei BIVOL propus din partea fracțiunii "Partidului Acțiune și Solidaritate"; Lilian ENCIU propus din partea fracțiunii parlamentare a Blocului Comuniștilor și Socialiștilor; Iurie GAȚCAN propus din partea fracțiunii "Partidului Acțiune și Solidaritate"; Scott BALES, Maria Giuliana CIVININI, Lavly PERLING propuși din partea partenerilor de dezvoltare.

Prin HP nr.89 din 12.04.2024 Parlamentul a constatat încetarea calității de membru în Comisia vetting a doamnei Maria Giuliana CIVININI din data de 15 mai 2024, în baza cererii de demisie. Pe data de

18.07.2024 Parlamentul a numit un nou membru a Comisiei vetting, desemnat din partea partenerilor de dezvoltare - domnul Willem BROUWER.

Pe data de 14.08.2024 Comisia Vetting a constituit completele responsabile pentru evaluarea judecătorilor curților de apel, a președinților și vicepreședinților instanțelor, precum și a altor subiecți.

Legea 65/2023 stabilește că membrul Comisiei de evaluare trebuie să corespundă următoarelor cerințe: studii superioare; reputație ireproșabilă; cel puțin 10 ani de experiență în unul sau mai multe dintre următoarele domenii: drept, economie, fiscalitate, finanțe; nu deține și nu a deținut funcția de deputat în Parlament sau de membru al Guvernului în ultimii 3 ani; nu a făcut parte dintr-un partid politic în ultimii 3 ani; nu a deținut funcția de judecător sau de procuror în Republica Moldova în ultimii 3 ani; cunoaște limba engleză la un nivel suficient pentru realizarea sarcinilor Comisiei de evaluare.

2 membri ai Comisiei vetting (Lavly PERLING și Scott BALES), propuși din partea partenerilor de dezvoltare, la data numirii, nu îndeplineau **condiția de a nu fi parte dintr-un partid politic în ultimii 3 ani**. Parlamentul a încercat să "rezolve această gafă majoră" printr-o lege de interpretare care, de fapt, modifica Legea 65/2023 și a făcut inaplicabilă condiția neafilierii politice pentru membrii internaționali, deoarece membrii internaționali ai Comisiei vetting, prin definiție, nu pot fi membri a vreunui partid politic din RM, întrucât nu îndeplinesc condiția de cetățean al Republicii Moldova. În tot cazul, reacția Parlamentului este o dovadă a faptului că membrii internaționali respectivi, la data numirii lor, chiar nu îndeplineau condiția neafilierii politice.

2 membri ai Comisiei vetting (Iurie GAȚCAN și Lilian ENCIU) la data numirii, nu întruneau cerința prevăzută de art.7 din Legea 65/2023 privind **experiența de cel puțin 10 ani** în domeniul dreptului.

Un membru al Comisiei vetting nu îndeplinește cerința pentru membrii Comisiei vetting privind **reputația ireproșabilă**: Iurie GAȚCAN, anterior numirii în Comisia vetting, timp de 1 an, a fost analist superior în Comisia Pre-Vetting. În calitate sa de angajat a secretariatului Comisiei Pre-vetting, Iurie GAȚCAN nu a solicitat informații de la Procuratura Anticorupție privitor la Iulian MUNTEAN, așa cum a procedat în cazul altor candidați. Privitor la Iulian Muntean, menționăm că acesta a promovat evaluarea Comisiei Pre-Vetting, devenind membru al CSM pe 14 august 2023, iar ulterior în spațiul public a apărut informația, că Iulian MUNTEAN a fost vizat într-un dosar penal de corupție (luare de mită), iar angajatul CNA, care în 2018 a întocmit raportul de analiză operațională, inclusiv în privința lui Iulian Muntean, este angajatul secretariatului Comisiei Pre-vetting – Iurie GAȚCAN (actualmente, membru al Comisiei Vetting).

Numirea a 3 membri ai Comisiei vetting contravine prevederilor alin.1 art.5 din Legea 65/2023, care se referă la **independența Comisiei de evaluare față de fracțiunile parlamentare**:

- Lavly PERLING este conducător al Partidului politic Parempoosed, care este membru al European People's Party Group (EPP Group), a cărui membru asociat, la nivel european, este și PAS. Astfel, Lavly PERLING este conducător al unui partid, care este "confrate politic" la nivel european cu fracțiunea parlamentară majoritară din Parlamentul Republicii Moldova, care a numit-o în Comisia vetting.
- Andrei BIVOL este avocat, activ profesional. Atît pînă la data numirii sale în Comisia vetting, cît și după această dată, Baroul de avocați în cadrul căruia d.Andrei BIVOL continuă să-și desfășoare activitatea profesională, a semnat, cel puțin, 4 contracte de asistență juridică, prin care s-a obligat să reprezinte interesele Guvernului în afara Republicii Moldova, a căror valoare cumulativă constituie 274 000 \$ și 125 000 €. Guvernul este emanația majorității parlamentare, iar calitatea

de membru a Comisiei vetting a avocatului Andrei BIVOL este în contradicție cu independența Comisiei de evaluare față de fracțiunile parlamentare.

- Iurie GAȚCAN în perioada 2007-iunie 2022 a lucrat în cadrul CNA, în diverse funcții: inspector principal în Direcția Analitică, Șef de Direcție analiză operațională și evidență informațională, Șef al Secției analiză operațională, Direcția Analitică. Din CV-ul d. Iurie GAȚCAN, făcut public pe site-ul Comisiei vetting, nu este clar, dacă acesta, în continuare, păstrează relațiile de muncă cu CNA. Potrivit Legii nr.1104-XV din 06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, activitatea Centrului este supusă controlului parlamentar, iar directorul CNA este numit în funcție de Parlament cu votul majorității deputaților aleși. Ținând cont de faptul că actualul Director al CNA a fost numit, fără concurs, de majoritatea parlamentară a Legislaturii XI, că exercitarea atribuțiilor funcționale în interiorul CNA se bazează pe subordonare, că Iurie GAȚCAN a fost (probabil, încă este) conducător al unei subdiviziuni CNA și că Iurie GAȚCAN a fost propus pentru Comisia vetting din partea fracțiunii parlamentare PAS, **respectarea** prevederilor alin.1 art.5 din Legea 65/2023, care se referă la **independența Comisiei de evaluare față de fracțiunile parlamentare**, este îndoielnică.

Numirea a 2 membri a Comisiei vetting contravine **scopului** Legii 65/2023, enunțat în preambul: **asigurarea integrității judecătorilor Curții Supreme de Justiție și sporirea încrederii societății în activitatea acesteia și în sistemul justiției:**

- Andrei BIVOL - calitatea de avocat a membrului Comisiei vetting, ar putea crea percepția, că deciziile viitorilor judecători de la CSJ (deja evaluați) s-ar putea să fie adoptate sub presiunea sau să fie influențate de către avocați sau interesele clienților acestora.
- Iurie GAȚCAN - calitatea de conducător al unei subdiviziuni a CNA a membrului Comisiei vetting, ar putea crea percepția, că deciziile viitorilor judecători de la CSJ (deja evaluați) s-ar putea să fie adoptate sub presiunea sau să fie influențate de eventualele interese personale/profesionale, conflicte de interese (implicarea în anumite dosare, care ulterior sînt supuse judecății) și potențiale percepții de partizanat.

Secretariatul Comisiei vetting

Comisia de evaluare dispune de un secretariat, care este o structură fără personalitate juridică și se subordonează exclusiv acesteia.

Legea 65/2023 prevede că *modul de organizare și funcționare a secretariatului și statele de personal ale acestuia sunt stabilite în regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare*. Examinarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei independente de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, denotă că Regulamentul Comisiei vetting doar parțial stabilește modul de organizare și funcționare a personalului Secretariatului și acesta nu stabilește statele de personal al Secretariatului.

Site-ul Comisiei vetting <https://www.vettingmd.eu> nu conține niciun fel de informații privitor la personalul Secretariatului Comisiei vetting și a șefului Secretariatului. Aceasta afectează **dreptul candidaților evaluați de a recuza** membrii Secretariatului, care nu poate fi realizat, decît dacă subiecții evaluării cunosc identitatea membrilor Secretariatului.

Potrivit Legii 65/2023, Secretariatul este independent de orice autoritate și instituție publică și funcționează exclusiv în vederea asistării Comisiei de evaluare. Contractarea angajaților secretariatului se

efectuează de către Centrul pentru cooperare juridică internațională (CILC), care angajează și analiști juridici pentru CSM. Responsabilitățile de serviciu, setate pentru analiștii juridici CSM, în colaborare cu faptul că aceștia au unul și același angajator ca și personalul Secretariatului Comisiei vetting, creează un "lanț decizional unic", care este contrar calității de organ de autoadministrare judecătorească a CSM și independenței acestuia.

Membrii Secretariatului au aceleași obligații/competențe ca și membrii Comisiei vetting, cu excepția celei de a participa, prin prezența fizică sau prin intermediul sistemului de videoconferință, la ședințele Comisiei de evaluare. Secretariatul are acces la toate informațiile despre subiecți în vederea analizării, prelucrării și pregătirii materialelor pentru membrii Comisiei. Secretariatul se bucură de aceeași imunitate funcțională ca și membrii Comisiei vetting.

Spre deosebire de membrii Comisiei vetting, care trebuie să îndeplinească anumite cerințe legale pentru numire, pentru membrii Secretariatului nu sînt prevăzute criterii de recrutare/ angajare. Posibilitatea delegării/detașării angajaților din autoritățile publice pentru a asista Comisia de evaluare este expres prevăzută în art.9 din Legea 65/2023. Aceasta ridică probleme privind:

- a) asigurarea independenței Comisiei vetting, întrucît conducerea tuturor autorităților publice este emanația actualei majorități parlamentare, iar angajații acestora continuă să păstreze legătura "de muncă" cu autoritatea respectivă;
- b) percepția profesionalismului secretariatului, în special, dacă s-a optat, chiar și parțial, pentru delegarea/detașarea angajaților autorităților anticorupție, în condițiile în care necesitatea constituirii Comisiei vetting (o entitate paralelă celor investite prin lege cu atribuții similare) a fost dictată, inclusiv de eșecul profesional al activității autorităților anticorupție.

Constatările monitorizării vetting-ului

Cît privește rezultatele monitorizării activității Comisiei vetting de verificare a candidaților la funcția de judecător al CSJ și rezultatele activității CSM de examinare a rezultatelor evaluării Comisiei vetting, trebuie să menționăm, că CAPC nu a avut acces la documentele prezentate de candidați și probe administrate de Comisia vetting, iar constatările/concluziile din acest compartiment:

- sînt făcute din perspectiva unui terț observator de bună credință;
- au fost emise în rezultatul vizualizării audierilor candidaților, organizate de Comisia vetting, analizei rapoartelor Comisiei și a hotărîrilor CSM;
- sînt bazate pe următoarele procedee fundamentale de raționament - deducția, inducția, analiza și sinteza;
- sînt întemeiate pe datele colectate în baza Metodologiei de monitorizare a ședințelor și deciziilor privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, elaborată de CAPC cu ocazia acestui exercițiu.

Eșantionul total de monitorizare l-a constituit 36 de candidați, care au fost incluși de CSM în lista candidaților pentru funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție în perioada *iunie 2023 - 01 octombrie 2024*, dintre care: 5 judecători ai Curții Supreme de Justiție în funcție; 9 judecători; 6 procurori; 13 avocați; 1 membru al Consiliului Superior al Procurorilor; și 2 reprezentanți ai societății civile/director, școala doctorală.

Din numărul total de 36 de candidați, care au fost incluși de CSM în lista candidaților pentru funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție: 3 candidați au trecut procedura pre-vettingului (2 procurori și 1 avocat); 4 candidați s-au restras (3 avocați și 1 director, școala doctorală) și 2 judecători CSJ în funcție au

demisionat. Astfel, din numărul total 27 de candidați, care efectiv au trecut procedura vettingului, privitor la 13 candidați Comisia vetting a aprobat 13 rapoarte de promovare și 10 rapoarte de nepromovare. CSM a respins raportul Comisiei vetting și a dispus reluarea procedurii de evaluare doar într-un singur caz. Privitor la 4 candidați, la data elaborării prezentului Raport, procedura de vetting nu era finalizată.

Rezultatele monitorizării activității Comisiei vetting de verificare a candidaților la funcția de judecător al CSJ și a activității CSM de examinare a rezultatelor evaluării Comisiei vetting a permis degajarea următoarelor constatări și concluzii:

- Toți candidații au prezentat în termen, Comisiei vetting, documentele pe care urmau să le prezinte în conformitate cu prevederile alin.(3) art.12 din Legea 65/2023. Înainte de desfășurarea audierii, Comisia de evaluare, nu întotdeauna a comunicat tuturor candidaților, care urmau să fie audiați, dubiile sale în privința acestora.
- Comisia vetting a plasat pe pagina sa web anunțurile despre desfășurarea audierii privitor la toți candidații (28), care urmau să fie audiați. Audierile tuturor candidaților s-au desfășurat în ședințe publice, cu înregistrarea video și audio a ședinței. 7 candidați au solicitat audierea în ședință închisă/parțial închisă, invocând, în special, aspecte legate de protecția vieții private. Toate solicitările au fost respinse, iar unul din candidații, care au solicitat audierea în ședință închisă, nu a participat la audieri.
- Comisia vetting nu a restricționat asistarea publicului, mass-media sau a monitorilor la audierile publice, fiind asigurate condiții bune pentru asistarea publicului și mass-media la ședințele Comisiei vetting.
- Cât privește durata audierilor: în cazul a 12 candidați, acestea au durat până la 15 minute; în cazul a 2 candidați, până la 1 oră și în cazul a 13 candidați, audierile au durat mai mult de oră. 5 audieri s-au desfășurat prin videoconferință, restul (22) cu prezența fizică a participanților.
- Majoritatea audierilor (17) s-au desfășurat în formatul complet a membrilor Comisiei vetting (6 membri). În cazul a 10 audieri au participat doar 5 membri pe motiv al demisiei unui membru al Comisiei vetting sau abținerii unor membri al Comisiei.
- Au fost formulate, cel puțin, 18 cereri de recuzare și toate de unul și același candidat. Cele mai multe cereri de recuzare (6) au fost formulate în privința lui Andrei BIVOL, cîte 4 cereri de recuzare au fost formulate în privința lui Scott BALES și Lavly PERLING; 2 cereri au fost formulate privitor la Maria Giuliana CIVININI și cîte una în privința lui Willem BROUWER și Lilian ENCIU. 17 cereri de recuzare au fost respinse prin decizia Comisiei vetting, iar una s-a considerat că este lipsită de obiect, întrucît a încetat calitatea de membru a Comisiei a dnei Maria Giuliana CIVININI, în baza cererii de demisie.
- Un singur candidat, care nu a participat la audierile publice, a formulat obiecții procedurale în cadrul acestei faze, prin solicitarea reevaluării sau dispunerea neparticipării unui membru a Comisiei vetting la evaluarea sa, pe motiv că acesta a fost numit în calitate de membru al Comisiei la 18 iulie 2024, iar evaluarea candidatului a debutat cu un an mai înainte. Comisia vetting a respins această cerere.
- În toate ședințele de audiere monitorizate a fost respectată etapa deschiderii în procesul de audierii, a fost asigurată traducerea și nu a fost aplicat vreun avertisment sau exclusă vreo persoană pentru nerespectarea ordinii. În niciuna din ședințe nu a fost anunțat membrul-raportor. Membrii Comisiei vetting au avut o atitudine neutră față de toți candidații audiați.
- În cadrul audierilor, nu au fost adresate întrebări în cazul a 3 candidați; doar președintele Comisiei vetting a adresat întrebări pentru 8 candidați și unii membri ai Comisiei au adresat întrebări pentru 15 candidați. De obicei, întrebările vizau aspecte legate de integritatea financiară (14 candidați) și/sau integritatea etică (7 candidați) și se refereau, în special, la:

venituri, cheltuieli, bunuri și valoarea acestora, donații, împrumuturi, avere nejustificată, conflicte de interese, relații și conexiuni cu persoane terțe/rude, informații din mass-media etc. Monitorii au apreciat că, per general, întrebările: au fost clare; au fost necesare și se refereau la circumstanțe care par să nu fi fost explicate/probate suficient anterior audierii; au fost relevante și se refereau la aspecte și perioade care pot și trebuie să fie evaluate.

- În cadrul ședințelor de audiere 2 candidați au furnizat documente/materiale și acestea au fost acceptate de Comisia vetting. Niciunul din candidați nu a fost asistat de avocat în cadrul ședințelor de audiere. Toți candidații, care au participat la audieri, au utilizat dreptul de a face o declarație finală.
- Pe parcursul perioadei de monitorizare, Comisia vetting a aprobat **23 rapoarte** de evaluare a candidaților la funcția de judecător al CSJ. Prin **13 rapoarte Comisia vetting a propus promovarea evaluării externe**, efectuată în conformitate cu criteriile stabilite la articolul 11 din Legea 65/2023, fiind promovați: 1 judecător în funcție la CSJ, 6 judecători, 3 avocați, 2 procurori și un reprezentant al societății civile. **10 rapoarte de nepromovare**, adoptate de Comisia vetting, s-au referit la: 2 judecător în funcție la CSJ, 2 judecători, 5 avocați, 1 procuror și 1 membru al CSP.
- Cât privește votul în cadrul Comisiei vetting, constatăm că în cazul candidaților promovați, candidații au fost propuși pentru promovarea evaluării externe, cu votul unanim în 7 cazuri și cu votul majoritar în 6 cazuri. În cazul candidaților nepromovați, propunerea de nepromovare a evaluării externe a fost adoptată cu votul unanim pentru 7 candidați și cu votul majoritar pentru 3 candidați. Existența unui număr important de cazuri (9) în care Comisia a aprobat raportul cu majoritatea voturilor, combinată cu obligativitatea oferirii unei declarații scrise/opinii separate (alin.2 din art.25 din Regulamentul Comisiei vetting), ridică anumite riscuri: **lipsa transparenței procesului decizional** (alin.2 lit.c) din art.2 din Legea 65/2023), care se concretizează prin motivare insuficientă; **îngrădirea dreptului la apărare și la o evaluare echitabilă** (alin.2 lit.b) din art.2 din Legea 65/2023), care de concretizează prin limitarea accesului la argumente juridice; **crearea unor precedente confuze; creșterea riscului de eroare**, care se concretizează prin lipsa unui control intern complet; **percepția de evaluare inequitabilă a candidaților la funcția de judecător al CSJ, care afectează încrederea publicului în viitorii judecători**.
- Rapoartele Comisiei vetting au fost aprobate cu un număr diferit de membri. În cazul a doi candidați, deși audierea s-a desfășurat cu participarea a 5 membri a Comisiei, în raportul de evaluare sînt indicați doar 4 membri: lipsește BIVOL Andrei, nefiind indicat motivul neincluzării acestuia în raport.
- În general, rapoartele de evaluare a candidaților sînt cuprinzătoare, conținînd toate elementele prescrise (faptele relevante, motivele, concluzia cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării). Textul rapoartelor este clar, aparent, concluzia derivînd din faptele relevante reținute, fiind utilizate formulări specifice și individualizate, pornind de la circumstanțele particulare ale cazului. Întrucît, monitorii CAPC nu au avut acces la dosarele candidaților, nu putem evalua dacă în raport au fost indicate toate faptele, motivele relevante. În ipoteza în care a existat o controversă cu privire la o anumită împrejurare de fapt și/sau probele din speță au fost contradictorii, Comisia le-a apreciat neutru (8 cazuri) sau în favoarea candidatului (3 cazuri). În publicarea rapoartelor de evaluare, Comisia vetting a respectat exigențele menite să asigure protecția datelor cu caracter personal.
- Din numărul total de 23 de rapoarte de evaluare a Comisiei vetting, în **4 rapoarte au existat opinii separate**. Astfel, Maria Giuliana CIVININI a formulat 3 opinii separate și una partial separata. În legătură cu opiniile separate, trebuie să constatăm, că acestea abordează **2**

aspecte importante pentru credibilitatea activității de evaluare a Comisiei: aplicarea indicatorului cheltuielilor medii ale gospodăriei, fără a lua în considerare veniturile, prezumînd că acestea sînt, în mod necesar, mai mari decît cele declarate; aprecierea caracterului arbitrar a hotărîrilor judecătorești, contrare normelor imperative ale legii sau CEDO, adoptate sau la adoptarea cărora a participat candidatul (element evaluat în legătură cu criteriul de integritate etică, art.11 alin.(2) lit.a) din Legea 65/2023).

- Comisia de evaluare a publicat pe pagina sa web (<https://www.vettingmd.eu/ro/subiecti-ai-evaluarii>) informația despre rezultatul evaluării judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție cu respectarea exigențelor menite să asigure protecția datelor cu caracter personal. În procesul monitorizării ședințelor de audiere și a rapoartelor de evaluare nu au fost identificate cazuri, în care Comisia vetting să fi sesizat organele competente despre constatarea furnizării informațiilor, care nu corespund realității sau constatării de încălcări ale legii.
- CSM a plasat pe pagina sa web anunțurile cu privire la desfășurarea ședințelor de examinare a rezultatelor evaluării de către Comisia de evaluare a candidaților la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, în privința la toți candidații. Toate ședințele CSM au fost publice și s-au desfășurat cu participarea publicului, mass-mediei și a monitorilor, fiind asigurate condiții bune pentru asistare la ședință. Un singur candidat a solicitat examinarea dosarului său de evaluare în ședință închisă, invocând, aspecte legate de protecția vieții private. Cererea a fost admisă parțial. În majoritatea cazurilor, examinarea rapoartelor de evaluare avut loc într-o singură ședință (19 cazuri).
- Ședințele CSM de examinare a rapoartelor de evaluare s-au desfășurat cu prezența fizică a candidaților. Un singur candidat a fost asistat de avocat. Doar într-un singur caz, CSM a examinat raportul de evaluare prin intermediul videoconferinței. Majoritatea ședințelor de examinare a rapoartelor de evaluare s-au desfășurat cu participarea tuturor membrilor CSM. În 6 cazuri, unii membri CSM au absentat, motivele fiind declarații de abținere, concediu și în 1 caz, absența membrului CSM nu a fost motivată. Toate ședințele CSM de examinare a rapoartelor de evaluare, s-au desfășurat fără participarea reprezentantului Comisiei vetting. În toate ședințele de examinare a rapoartelor de evaluare, a fost respectată etapa de deschidere a ședințelor, fiind anunțat membrul-raportor, cu excepția unui singur caz.
- Un singur candidat A.Ț. (judecător) a înaintat cereri de recuzare față de membrii CSM. Doi candidați au formulat obiecții procedurale, având ca obiect suspendarea examinării raportului de evaluare, administrarea de probe noi și verificarea incompatibilității dnei Lavry Perling - membru al Comisiei de evaluare. Toate cererile au fost respinse. Membrii CSM au avut o atitudine neutră față de candidații audiați, cu excepția unui singur caz, în care membrii CSM au avut o atitudine binevoitoare.
- Membrii CSM au avut un rol activ în examinarea rapoartelor de evaluare a candidaților. Întrebările au vizat aspecte financiare și etice. A fost remarcată utilizarea frecventă a formulei: *"Pentru public spuneți ..."*. Din numărul total de candidații, doar 8 subiecți și-au exercitat dreptul de a face declarații finale. În cadrul ședințelor CSM, ordinea a fost respectă, nefiind aplicate avertismente.
- În majoritatea cazurilor, hotărârile CSM au fost adoptate și comunicate imediat, în intervalul de 1 minut după anunțul de retragere în deliberare. Într-un singur caz, adoptarea hotărârii a fost amânată. Toate voturile au fost anunțate public de președintele CSM, fără utilizarea votului secret.
- Toate hotărârile CSM au inclus numărul și data, fiind publicate în aceeași zi, pe pagina web a csm.md cu respectarea exigențelor menite să asigure protecția datelor cu caracter

personal. În 14 cazuri, hotărârile CSM au fost publicate cu o zi întârziere de la data pronunțării.

- CSM a acceptat toate rapoartele Comisiei vetting, cu excepția candidatului S.B., membru CSP. Conform Hotărârii CSM nr.310/21 din 5 iunie 2024, s-au constatat circumstanțe noi ce ar putea permite promovarea evaluării, urmând a fi analizate suplimentar de Comisia de evaluare.
- Hotărârile CSM sînt în general motivate, conținînd faptele relevante, motivele, concluzia cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării, inclusiv termenul și procedura de contestare. S-a constatat lipsa motivării, doar într-un singur caz, în care hotărârea CSM reflectă o copiere a raportului Comisiei de evaluare. În alte 2 cazuri, hotărârile CSM nu cuprind analiza și aprecierea probelor înaintate de candidați.
- 8 candidați (4 avocați, 3 judecători și 1 procuror) au contestat hotărârile CSM la CSJ.

RECOMANDĂRI

- Revizuirea componenței membrilor naționali ai Comisiei vetting, numirea cărora este contrară scopului Legii 65/2023 și principiului independenței Comisiei de evaluare față de fracțiunile parlamentare. Aceasta ar spori credibilitatea procesului de evaluare nu doar în societate, dar și în rîndul eventualilor candidați. Or, situația actuală denotă un număr scăzut de aplicanți, inclusiv din rîndul ONG (singurul candidat din partea societății civile, reprezintă un ONG, care a conceput, elaborat, implementat și monitorizat această reformă).
- Reglementarea exhaustivă în Regulamentul Comisiei vetting a modului de organizare și funcționare a Secretariatului și a statelor de personal.
- Publicarea pe site-ul Comisiei vetting a informațiilor privitor la personalul Secretariatului Comisiei vetting și a șefului Secretariatului pentru a asigura dreptul candidaților evaluați de a recuza membrii Secretariatului.
- Renunțarea la angajarea analiștilor juridici pentru CSM de către CILC. Aceasta ar asigura, cel puțin, aparența calității de organ de autoadministrare judecătorească a CSM și independenței acestuia.
- Adoptarea unor măsuri interne, care să asigure informarea candidaților, care urmează să fie audiați, despre **toate** dubiile Comisiei în privința acestora.
- În cazul votului majoritar, formularea și publicarea tuturor declarațiilor scrise/opiniilor separate a membrilor Comisiei, care nu au fost de acord cu decizia majorității. Aceasta va spori transparența procesului decizional, va scădea riscul de eroare și va crește încrederea publicului în evaluarea echitabilă a viitorilor judecători a CSJ.
- Regîndirea practicii de evaluare a candidaților, avînd la bază opiniile separate, privitor la următoarele 2 aspecte:
 - a) Aplicarea indicatorului cheltuielilor medii ale gospodăriei, fără a lua în considerare veniturile, prezumînd că acestea sînt, în mod necesar, mai mari decît cele declarate – în cazul candidaților, care nu au fost angajați ai statului. Modalitatea actuală de evaluare și lipsa abordării individuale exclude din concursul la funcția de judecător al CSJ, persoanele care nu

- au lucrat niciodată în funcții publice și au avut un venit mai mic decât eșantionul statistic, stabilit de Comisia vetting.
- b) Aprecierea caracterului arbitrar a hotărârilor judecătorești, contrare normelor imperative ale legii sau CEDO, adoptate sau la adoptarea cărora a participat candidatul. Modalitatea actuală de evaluare și lipsa abordării individuale, în funcție de caracteristicile dosarelor concrete adoptate sau la adoptarea cărora a participat candidatul, va genera un corp judecătoresc căruia îi va fi "frică" să facă justiție.
- Hotărârile Plenului CSM ar trebui să includă în motivare și concluziile privitoare la circumstanțele și argumentele CSM de respingere a unor probe.

FIȘĂ DE MONITORIZARE
a ședințelor și deciziilor privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător
al Curții Supreme de Justiție

<i>Numele/prenumele monitorului</i>	
-------------------------------------	--

Fișa de monitorizare nr. _____ data _____

<i>Numele/prenumele judecătorului</i>	
<i>Numele/prenumele candidatului</i>	

I. EVALUAREA DE CĂTRE COMISIA DE EVALUARE

1. PRE-AUDIEREA

1. Completarea declarațiilor și chestionarului

<i>A fost prezentată în termen declarația de avere și interese personale, cu datele actualizate, pentru ultimii 5 ani, care să includă și cheltuielile din perioada respectivă</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>A fost prezentat în termen chestionarul de etică</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>A fost prezentată în termen declarația privind lista persoanelor apropiate, care activează sau au activat în ultimii 5 ani în sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public</i>	Da ☐ Nu ☐

2. Comunicarea dubiilor

<i>Dubiile Comisiei de evaluare în privința judecătorului / candidatului au fost comunicate înainte de desfășurarea audierii</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>A fost oferit acces la materialele din dosarul de evaluare în legătură cu dubiile Comisiei de evaluare</i>	Da ☐ Nu ☐

3. Anunțarea audierii

Plasarea anunțului despre desfășurarea audierii pe www.vettingmd.eu	Da ☐ Nu ☐
Anunțul despre desfășurarea audierii a fost publicat înainte cu	1 zi ☐ 2 zile ☐ 3 zile ☐ 4 zile ☐ 5 zile ☐ 6 zile ☐ 7 zile și mai mult ☐

2. AUDIEREA

4. Informații generale despre ședință

<i>Data ședinței</i>	
<i>Tipul ședinței</i>	Publică ☐ Închisă ☐ Parțial închisă ☐
<i>În cazul ședinței închise sau parțial închise, a fost emisă o decizie motivată privind audierea cu ușile închise</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Motivele audierii în ședință închisă sau parțial închisă au ținut de</i>	Ordinea publică ☐ Viața privată ☐ Moralitate ☐ Altele, de indicat:
<i>Prezența candidatului la audiere</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>În cazul absenței candidatului, de indicat motivul invocat</i>	
<i>Înregistrarea video și audio a ședinței publice</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Difuzarea în timp real a ședinței publice</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Modalitatea de desfășurare a ședinței</i>	Prezență fizică ☐ Videoconferință ☐
<i>Locul ședinței (cu prezență fizică)</i>	
<i>Ora începerii ședinței</i>	
<i>Restricționarea asistării monitorului la ședință</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Motivele restricționării asistării monitorului la ședință</i>	Neînregistrarea prealabilă ☐ Lipsa locurilor suficiente în sală ☐ Alte motive, de indicat:
<i>Condițiile asigurate publicului și mass-media pentru a asista la ședință</i>	Foarte bune ☐ Bune ☐ Satisfăcătoare ☐ Nesatisfăcătoare ☐
<i>Numărul membrilor Comisiei prezenți</i>	
<i>Numele, prenumele membrilor absenți (de indicat motivul invocat)</i>	
<i>Au fost formulate cereri de abținere</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Au fost formulate cereri de recuzare</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Cererea de recuzare</i>	A fost transmisă Secretariatului pînă la ședință ☐ A fost înaintată Comisiei în ședință ☐
<i>Decizia Comisiei asupra cererii de recuzare</i>	Acceptare ☐ Respingere ☐ De indicat motivul respingerii:
<i>Membrul recuzat al Comisiei</i>	A avut acces la informațiile care nu au caracter public ☐ A participat la colectarea informațiilor ☐ A participat la pregătirea materialelor ☐ A votat sau a discutat cu privire la subiectul respectiv ☐ A fost prezent în momentul discuțiilor cu privire la cel evaluat ☐ Altele, indicați:
<i>Au fost formulate cereri de recuzare / excludere a personalului Secretariatului de la participare la evaluare și de interzicerea accesului la informațiile aferente</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Decizia Comisiei asupra cererii de recuzare / excludere a personalului Secretariatului</i>	Acceptare ☐ Respingere ☐ De indicat motivul respingerii:
<i>Obiecții procedurale din partea candidatului</i>	Nu sînt formulate obiecții ☐ Sînt formulate obiecții ce țin de: termeni ☐ acces la materialele dosarului ☐ date caracter personal ☐

	etica și comportamentul membrilor Comisiei ☐ alte, de indicat:
<i>Modul de organizare a ședinței</i>	Foarte bine ☐ Bine ☐ Satisfăcător ☐ Nesatisfăcător ☐
<i>Ora încheierii ședinței</i>	

5. Audierea propriu-zisă

<i>S-a respectat etapa deschiderii în procesul de audiere</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>S-a anunțat membrul-raportor</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Dacă s-a anunțat membrul-raportor, de indicat numele/prenumele acestuia</i>	
<i>Atitudinea membrilor față de candidat</i>	Binevoitoare ☐ Ostilă ☐ Neutră ☐
<i>Membrii au adresat întrebări candidatului</i>	Da, toți membrii ☐ Doar unii membri ☐ Doar membrul raportor ☐ Doar președintele Comisiei ☐ Nu ☐
<i>Întrebările adresate s-au referit la</i>	Integritatea etică ☐ Integritatea financiară ☐ Altele, de indicat:
<i>De indicat aspectele vizate nemijlocit de întrebările adresate (de exemplu: venituri, cheltuieli, bunuri și valoarea acestora, donații, împrumuturi, avere nejustificată, conflicte de interese, relații și conexiuni cu persoane terțe (rude), afiliere politică, informații din mass-media etc.) :</i>	
<i>Întrebările au fost clare</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Întrebările au fost necesare, referindu-se la circumstanțe care par să nu fi fost explicate/probate suficient anterior audierii</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Întrebările au fost relevante, referindu-se la aspecte și perioade care pot și trebuie să fie evaluate</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>De adus exemple de întrebări confuze, inutile, irelevante</i>	
<i>Candidatul a furnizat documente și materiale în cadrul audierii</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Decizia Comisiei în privința documentelor și materialelor furnizate de candidat în cadrul ședinței</i>	Acceptate ☐ Respinse ☐ De indicat motivul respingerii:
<i>Candidatul a utilizat dreptul de a face o declarație finală</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Candidatul a fost asistat de avocat</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>În procesul de audiere, a fost asigurată traducerea</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Cît de bine a fost asigurată ordinea în procesul de audiere</i>	Foarte bine ☐ Bine ☐ Satisfăcător ☐ Nesatisfăcător ☐
<i>Pentru nerespectarea ordinii, a fost aplicat avertisment</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Pentru nerespectarea ordinii, a fost exclusă persoana anterior avertizată</i>	Da ☐ Nu ☐

6. Deliberarea și votarea

<i>Îndată după audiere, Comisia a anunțat retragerea în deliberare</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Îndată după audiere, Comisia s-a retras efectiv în deliberare</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>De indicat durata deliberării (ore, minute)</i>	
<i>Adoptarea și comunicarea raportului cu privire la evaluare</i>	Raportul a fost adoptat și comunicat după deliberare, îndată după audiere ☐ A fost amînată adoptarea și comunicarea raportului pentru o dată ulterioară (de indicat data) ☐ Altă soluție, de indicat:
<i>Președintele a anunțat votul tuturor membrilor Comisiei pentru fiecare raport cu privire la evaluare</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Aplicarea votului secret</i>	Da ☐ Nu ☐

7. Raportul cu privire la evaluare

<i>De indicat numărul și data raportului</i>	
<i>Prin raportul cu privire la evaluare s-a constatat</i>	Promovarea evaluării ☐ Nepromovarea evaluării ☐ Nepromovarea evaluării pentru retragerea candidatului din concurs ☐ Nepromovarea evaluării pentru refuzul de a prezenta sau pentru neprezentarea în termen a declarațiilor ori a chestionarului ☐
<i>Au existat opinii separate</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Opiniile separate sînt publicate</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Raportul este cuprinzător, conținînd toate elementele prescise (faptele relevante, motivele, concluzia cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării)</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>În cazul unui raport care nu conține toate elementele prescise, de indicat elementele care lipsesc</i>	
<i>Textul este clar, concluzia derivînd din faptele relevante reținute și motivele raportului</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>În raport sînt indicate toate faptele relevante?</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐
<i>În raport sînt indicate toate motivele?</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐
<i>Cît de concrete sunt motivele raportului cu privire la evaluare ?</i>	Sînt utilizate formulări specifice și individualizate, pornind de la circumstanțele particulare ale cazului ☐ Sînt utilizate formulări prea generale (cum ar fi „argumentele sînt nefondate și incompatibile cu circumstanțele cazului” etc.), fără vreo referință la circumstanțele particulare ale cazului ☐
<i>Cît de concise sunt motivele raportului cu privire la evaluare ?</i>	Motivele sînt concise ☐ Motivele sînt redundante (inutile), repetitive și vagi ☐
<i>În raport se face referință la argumentele și probele judecătorului / candidatului?</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐ Inaplicabil în acest caz ☐
<i>Motivele (argumentele și probele) Comisiei se disting în mod clar de cele ale judecătorului / candidatului?</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐ Inaplicabil în acest caz ☐

<i>Argumentele și probele judecătorului / candidatului sînt apreciate de Comisie?</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐ Inaplicabil în acest caz ☐
<i>Dacă anumite argumente și probe ale judecătorului / candidatului au fost respinse, este clar motivul respingerii ?</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐ Inaplicabil în acest caz ☐
<i>Dacă există o controversă cu privire la o anumită împrejurare de fapt și/sau probele din speță sunt contradictorii, Comisia le-a apreciat</i>	În favoarea candidatului ☐ În defavoarea candidatului ☐ Neutru ☐ Nu le-a apreciat ☐
<i>În publicarea raportului, au fost respectate exigențele menite să asigure protecția datelor cu caracter personal</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐

3. POST-AUDIERE

8. Acțiuni post-audiere

<i>Comisia de evaluare publică pe pagina sa web oficială informația despre rezultatul evaluării</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Comisia a sesizat organele competente în cazul constatării furnizării informațiilor care nu corespund realității sau constatării de încălcări ale legii</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Acțiunile/deciziile organelor competente în privința sesizării Comisiei</i>	Indicați:

II. EXAMINAREA REZULTATELOR EVALUĂRII DE CĂTRE CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

1. PRE-EXAMINAREA

9. Anunțarea ședinței

<i>Plasarea anunțului despre desfășurarea ședinței pe www.csm.md</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Anunțul despre desfășurarea ședinței a fost publicat înainte cu</i>	1 zi ☐ 2 zile ☐ 3 zile ☐ 4 zile ☐ 5 zile ☐ 6 zile ☐ 7 zile și mai mult ☐

2. EXAMINAREA

10. Informații generale despre ședință

<i>Data ședinței</i>	
<i>Tipul ședinței</i>	Publică ☐ Închisă ☐ Parțial închisă ☐
<i>În cazul ședinței închise sau parțial închise, a fost emisă o decizie motivată privind audierea cu ușile închise</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Motivele desfășurării ședinței închise sau parțial închise au ținut de</i>	Ordinea publică ☐ Viața privată ☐ Moralitate ☐ Altele, de indicat:

Prezența judecătorului / candidatului în ședință	Da ☐ Nu ☐
În cazul absenței judecătorului / candidatului, de indicat motivul invocat	
Prezența Comisiei în ședință	Da ☐ Nu ☐
În cazul absenței Comisiei, de indicat motivul invocat	
Înregistrarea video și audio a ședinței publice	Da ☐ Nu ☐
Difuzarea în timp real a ședinței publice	Da ☐ Nu ☐
Modalitatea de desfășurare a ședinței	Prezență fizică ☐ Videoconferință ☐
Locul ședinței (cu prezență fizică)	
Ora începerii ședinței	
Restricționarea asistării monitorului la ședință	Da ☐ Nu ☐
Motivele restricționării asistării monitorului la ședință	Neînregistrarea prealabilă ☐ Lipsa locurilor suficiente în sală ☐ Alte motive, de indicat:
Condițiile asigurate publicului și mass-media pentru a asista la ședință	Foarte bune ☐ Bune ☐ Satisfăcătoare ☐ Nesatisfăcătoare ☐
Numărul membrilor CSM prezenți	
Numele, prenumele membrilor absenți (de indicat motivul invocat)	
Au fost formulate cereri de abținere	Da ☐ Nu ☐
Au fost formulate cereri de recuzare	Da ☐ Nu ☐
Decizia Comisiei asupra cererii de recuzare	Acceptare ☐ Respingere ☐ De indicat motivul respingerii:
Obiecții procedurale din partea candidatului	Nu sînt formulate obiecții ☐ Sînt formulate obiecții ce țin de: termeni ☐ acces la materialele dosarului ☐ date caracter personal ☐ etica și comportamentul membrilor CSM ☐ altele, de indicat:
Modul de organizare a ședinței	Foarte bine ☐ Bine ☐ Satisfăcător ☐ Nesatisfăcător ☐
Ora încheierii ședinței	

11. Ședința propriu-zisă

S-a respectat etapa deschiderii ședinței	Da ☐ Nu ☐
S-a anunțat membrul-raportor	Da ☐ Nu ☐
Dacă s-a anunțat membrul-raportor, de indicat numele/prenumele acestuia	
Atitudinea membrilor față de candidat	Binevoitoare ☐ Ostilă ☐ Neutră ☐
Membrii au adresat întrebări candidatului	Da, toți membrii ☐ Doar unii membri ☐ Doar membrul raportor ☐ Doar președintele CSM ☐ Nu ☐
Întrebările adresate s-au referit la	Integritatea etică ☐ Integritatea financiară ☐ Altele, de indicat:

<i>De indicat aspectele vizate nemijlocit de întrebările adresate (de exemplu: venituri, cheltuieli, bunuri și valoarea acestora, donații, împrumuturi, avere nejustificată, conflicte de interese, relații și conexiuni cu persoane terțe (rude), afiliere politică, informații din mass-media etc.) :</i>	
<i>Întrebările au fost clare</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Întrebările au fost necesare, referindu-se la circumstanțe care par să nu fi fost explicate/probate suficient în timpul audierii în fața Comisiei de evaluare</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Întrebările au fost relevante, referindu-se la aspecte și perioade care pot și trebuie să fie evaluate</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>De adus exemple de întrebări confuze, inutile, irelevante</i>	
<i>Candidatul a furnizat documente și materiale în cadrul ședinței</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Decizia CSM în privința documentelor și materialelor furnizate de judecător / candidat în cadrul ședinței</i>	Acceptate ☐ Respinse ☐ De indicat motivul respingerii:
<i>Judecătorul / candidatul a utilizat dreptul de a face o declarație finală</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Judecătorul / candidatul a fost asistat de avocat</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Cît de bine a fost asigurată ordinea în ședință</i>	Foarte bine ☐ Bine ☐ Satisfăcător ☐ Nesatisfăcător ☐
<i>Pentru nerespectarea ordinii, a fost aplicat avertisment</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Pentru nerespectarea ordinii, a fost exclusă persoana anterior avertizată</i>	Da ☐ Nu ☐

12. Deliberarea și votarea

<i>Îndată după ședință, CSM a anunțat retragerea în deliberare</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Îndată după ședință, CSM s-a retras efectiv în deliberare</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>De indicat durata deliberării (ore, minute)</i>	
<i>Adoptarea și comunicarea hotărîrii CSM</i>	Hotărîrea a fost adoptată și comunicată după deliberare, îndată după ședință ☐ A fost amînată adoptarea și comunicarea hotărîrii pentru o dată ulterioară (de indicat data) ☐ Altă soluție, de indicat:
<i>Președintele a anunțat votul tuturor membrilor CSM pentru fiecare hotărîre</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Aplicarea votului secret</i>	Da ☐ Nu ☐

13. Hotărîrea CSM

<i>De indicat numărul și data hotărîrii</i>	
<i>De indicat data publicării hotărîrii</i>	
<i>Prin hotărîrea CSM</i>	Se acceptă raportul cu privire la evaluare și constată promovarea sau nepromovarea evaluării ☐

	Se respinge raportul cu privire la evaluare și dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare a judecătorului ☐ Se respinge raportul cu privire la evaluare și constată promovarea sau nepromovarea evaluării ☐
<i>Au existat opinii separate</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Opiniile separate sînt publicate</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Hotărîrea este cuprinzătoare, conținînd toate elementele prescrise (faptele relevante, motivele, concluzia cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării)</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>În cazul unei hotărîri care nu conține toate elementele prescrise, de indicat elementele care lipsesc</i>	
<i>Textul este clar, concluzia derivînd din faptele relevante reținute și motivele hotărîrii</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>În hotărîre sînt indicate toate faptele relevante?</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐
<i>În hotărîre sînt indicate toate motivele?</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐
<i>Cît de concrete sunt motivele hotărîrii ?</i>	Sînt utilizate formulări specifice și individualizate, pornind de la circumstanțele particulare ale cazului ☐ Sînt utilizate formulări prea generale (cum ar fi „argumentele sînt nefondate și incompatibile cu circumstanțele cazului” etc.), fără vreo referință la circumstanțele particulare ale cazului ☐
<i>Cît de concise sunt motivele hotărîrii ?</i>	Motivele sînt concise ☐ Motivele sînt redundante (inutile), repetitive și vagi ☐
<i>În hotărîre se face referință la argumentele și probele judecătorului / candidatului?</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐ Inaplicabil în acest caz ☐
<i>Motivele (argumentele și probele) CSM se disting în mod clar de cele ale judecătorului / candidatului?</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐ Inaplicabil în acest caz ☐
<i>Argumentele și probele judecătorului / candidatului sînt apreciate de CSM?</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐ Inaplicabil în acest caz ☐
<i>Dacă anumite argumente și probe ale judecătorului / candidatului au fost respinse, este clar motivul respingerii ?</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐ Inaplicabil în acest caz ☐
<i>Dacă există o controversă cu privire la o anumită împrejurare de fapt și/sau probele din speță sunt contradictorii, CSM le-a apreciat</i>	În favoarea candidatului ☐ În defavoarea candidatului ☐ Neutru ☐ Nu le-a apreciat ☐
<i>În hotărîre se indică termenul și procedura de contestare?</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐
<i>În publicarea hotărîrii, au fost respectate exigențele menite să asigure protecția datelor cu caracter personal</i>	Da ☐ Parțial ☐ Nu ☐

3. POST-EXAMINARE

14. Contestații și decizia CSJ

<i>Hotărîrea a fost contestată</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Data depunerii contestații</i>	
<i>Motivele invocate în contestații</i>	Indicați:

<i>Termenul de examinare și soluționare a contestației</i>	Pînă la 10 zile ☐ 10 - 20 zile ☐ 20 - 30 zile ☐ 30 zile și mai mult ☐
<i>Au fost formulate cereri de abținere</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Au fost formulate cereri de recuzare</i>	Da ☐ Nu ☐
<i>Decizia CSJ asupra cererii de recuzare</i>	Acceptare ☐ Respingere ☐ De indicat motivul respingerii:
<i>Cu referire la contestare, soluția reținută de Curtea Supremă de Justiție (de indicat numărul și data hotărîrii CSJ)</i>	Respingerea cererii de contestare ☐ Admiterea cererii de contestare și dispunerea reluării procedurii de evaluare ☐ Hotărîrea CSJ nr. _____ din _____
<i>Motivele/constatările indicate în deciziile CSJ de admitere/admitere parțială a contestațiilor</i>	Încălcarea dreptului la o decizie motivată și imparțială ☐ Încălcarea dreptului la examinarea efectivă în clarificarea stării de fapt ☐ Încălcarea principiului proporționalității ☐ Neexercitarea obligației de examinare din oficiu a stării de fapt ☐ Îngrădirea accesului la dosar/încălcarea dreptului la apărare ☐ Aprecierea greșită a criteriilor de integritate etică ☐ Aprecierea greșită a criteriilor de integritate financiară ☐ Aplicarea dublelor standarde ☐ Necercetarea completă, multiaspectuală și obiectivă a informațiilor ☐ Încălcarea dreptului la o decizie fără erori discreționare în partea aprecierii probelor ☐ Încălcarea dreptului la apărare prin limitarea termenului de prezentare a informațiilor ☐ Aprecierea greșită a înscrisurilor ☐ Încălcarea dreptului la apărare prin neadministrarea/necolectarea probelor ☐ Inadmisibilitatea subrogării în drepturile și obligațiile autorităților publice ale statului ☐ Altele, indicați:

IV. COMENTARIILE ADIȚIONALE ȘI RECOMANDĂRI

15. Comentarii adiționale

De inserat oricare comentarii adiționale referitoare la procesul de evaluare (inclusiv audierea) a judecătorilor / candidaților

16. Recomandări

De inserat recomandări pentru îmbunătățirea procesului de evaluare (inclusiv audierea) a judecătorilor / candidaților

Cereri de recuzare formulate de candidatul P.M., judecător la CSJ

	Data depunerii cererii de recuzare	Numele persoanei recuzate	Motivul invocat în cererea de recuzare	Decizia Comisiei Vetting	Data deciziei Comisiei Vetting
1.	6.10.2023	Andrei Bivol	Este părtinitor, deoarece în 2017 acesta a reprezentat o parte care a pierdut la CSJ, ea fiind în acel complet de judecată	Respins	10.10.2023
2.	15.01.2024	Andrei Bivol	Este părtinitor deoarece reprezintă Guvernul în procedurile arbitrale străine; Este subiectiv și se află în conflict de interese, deoarece a semnat refuzul de a examina candidatura sa în ședință închisă.	Respins	9.04.2024
3.	14.04.2024	Scott Bales	Recuzarea are la bază: a. faptul că, la 25 ianuarie 2024, Comisia a publicat o declarație privind rolul și independența sa; b. un sondaj de opinie publicat la 6 februarie 2024 de Magenta Consulting pentru Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) și c. alegația potrivit căreia membrii menționați ai Comisiei își desfășoară activitatea cu încălcarea legii și a Constituției, pentru că nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova	Respins	26.04.2024
4.	14.04.2024	Lavly Perling	IDEM	Respins	26.04.2024
5.	14.04.2024	Maria Giuliana Civinini	IDEM	Respins	26.04.2024
6.	14.04.2024	Andrei Bivol	Cerere se bazează pe: a. declarația Comisiei din 25 ianuarie 2024; b. sondajul de opinie publicat în februarie 2024 și c. o declarație a foștilor parteneri de birou ai dlui Bivol publicată la 12 aprilie, în care se menționează că, din 19 mai 2023, dl Bivol nu mai face parte din Biroul Asociat de Avocați „Bivol Soțchi & Partners”, iar Cabinetul Avocatului „Andrei Bivol” a preluat contractele de reprezentare în arbitraj.	Respins	26.04.2024
7.	10.06.2024	Scott Bales	Subiectul a susținut că, la 29 mai 2024, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Parlamentului Republicii Moldova prin care a solicitat anularea Hotărârii Parlamentului nr.155 din 15 iunie 2023 privind confirmarea componenței nominale a Comisiei de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție. În această cauză de contencios administrativ, membrii Scott Bales, Maria Giuliana Civinini și Lavly Perling ar fi fost atrași în calitate de terți pentru că sunt destinatarii actului contestat. A fost invocată o declarație publicată la 5 iunie 2024 de „MEDEL” („Magistrats européens pour la démocratie et les	Respins	03.09.2024

			libertés”) 1 . În declarație se menționează că asociația își exprimă „îngrijorarea serioasă cu privire la evoluțiile raportate în Moldova, referitoare la atacurile împotriva unor judecători individuali, care au fost acuzați public de corupție de actori politici cheie și etichetați drept exemple ale unui sistem judiciar care trebuie „curățat”, doar din cauza conținutului deciziilor lor”. De asemenea, asociația „îi solicită Guvernului Republicii Moldova să se abțină de la orice acțiuni care ar atenta la independența justiției”. În opinia subiectului, ea a fost etichetată ca fiind coruptă de mai mulți demnitari din cauza că, în calitate de judecător, a anulat mai multe decizii ale Comisiei Pre-Vetting.		
8.	10.06.2024	Lavly Perling	IDEM	Respins	03.09.2024
9.	10.06.2024	Maria Giuliana Civinini	IDEM	Cerere lipsită de obiect ⁷⁸	03.09.2024
10.	10.06.2024	Andrei Bivol	Subiectul se bazează pe declarația publicată la 5 iunie 2024 de „MEDEL” („Magistrats européens pour la démocratie et les libertés”) Totodată, subiectul a notat că la 22 aprilie 2024 a depus o plângere penală împotriva lui Andrei Bivol, iar la 7 mai 2024 a fost audiată în cadrul acestui proces penal. În opinia sa, dl Andrei Bivol ar fi părțitor în raport cu evaluarea sa.	Respins	03.09.2024
11.	13.09.2024	Andrei Bivol	Subiectul a notat că la 2 iulie 2024 a depus o plângere penală împotriva membrului în discuție, iar la 9 august 2024 a fost audiată în cadrul acestui proces penal. În opinia sa, dl Andrei Bivol ar fi părțitor în raport cu evaluarea sa. De asemenea, subiectul a susținut că dl Andrei Bivol ar fi lipsit de integritate, deoarece nu ar fi inclus în declarațiile sale de avere și interese persoanele unele informații.	Respins	16.09.2024
12.	13.09.2024	Willem Brouwer	Subiectul a invocat că, la 5 septembrie 2024, a înregistrat la Parlament o cerere prealabilă la Parlamentul RM prin care a solicitat anularea Hotărârii nr.183 din 18 iulie 2024 privind desemnarea unui membru în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al CSJ și modificarea HP nr.155/2023 privind confirmarea componenței nominale a Comisiei de evaluare. În opinia subiectului, dl Willem Brower ar fi fost atras în calitate de terț în acest proces pentru că este destinatarul actului contestat.	Respins	16.09.2024
13.	14.09.2024	Scott Bales	Subiectul pretinde că actul de numire a membrului internațional ar fi ilegal pentru că, la data numirii, era membru de partid în statul lui de origine. Prin Legea nr.180/2023, Parlamentul a interpretat prevederile Legii nr.26/2022 în sensul în care condiția potrivit căreia	Respins	16.09.2024

⁷⁸ Prin HP nr.89 din 12.04.2024 s-a constatat încetarea calității de membru în Comisie a dnei Maria Giuliana Civinini din data de 15 mai 2024, în baza cererii de demisie

			membrii Comisiei nu trebuiau să fi făcut parte din partide politice în ultimii trei ani, se referea la partidele din Republica Moldova. Totuși, subiectul consideră că această lege nu le este aplicabilă membrilor cărora li s-a solicitat recuzarea, pentru că au fost desemnați înaintea intrării ei în vigoare.		
14.	14.09.2024	Lavly Perling	IDEM	Respins	16.09.2024
15.	16.09.2024	Scott Bales	Subiectul susține că, la 16 septembrie 2024, a citit în presă un articol în care se menționează că o organizație non-guvernamentală i-a prezentat Comisiei de evaluare unele informații acumulate de aceasta cu privire la subiecții evaluării, inclusiv în cazul dnei Mariana Ursachi. Fostul conducător al organizației a promovat evaluarea extraordinară și devenit judecător la Curtea Supremă de Justiție. Acestuia i-a fost admisă abținerea într-o cauză în care un judecător evaluat de Comisie a contestat hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prin care s-a acceptat raportul Comisiei. Motivul abținerii era că organizația în care a activat i-a prezentat materiale Comisiei în procesul de evaluare. În opinia subiectului, membrii Comisiei cărora li s-a înaintat recuzare ar fi părțitori în raport cu aceasta pentru că au participat și la evaluarea fostului conducător al organizației în discuție.	Respins	19.09.2024
16.	16.09.2024	Andrei Bivol	IDEM	Respins	19.09.2024
17.	16.09.2024	Lavly Perling	IDEM	Respins	19.09.2024
18.	16.09.2024	Lilian Enciu	IDEM	Respins	19.09.2024